ԺԱ. ՏԱՐԻ 3104 — 11 ՅՈՒՆԻՍ 1894 — 19 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1311 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած Յօդուած կամ Թղթակցութիւն ետ չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԿՈՒՍԱՍՏԱՆՆԵՐ

Ա.

Երբեմն ազգային կուսանոցները Քրիստոնէութեան խանձարուրներն եղած են մեր մէջ։

Ըստ հնագիտաց ոմանց, հայ կուսաստանաց ծագումը կամ սկզբնաւորութիւնը մեր մէջ, ուղղակի Առաքեալներէն կուգայ։

Եւ մեր Եկեղեցւոյն առաջին Լուսաւորիչն եղող Առաքեալը, Բարթուղիմէոս, Հոգւոց վանքը կառուցանելէ յետոյ, միանձնուհիներու յանձնեց զայն, հանդերձ Տիրամօր Ս. Աստուածածնայ պատկերով, զոր իր հետ բերած էր Երուսաղէմէն, որպէս և կը վկայէ Օրբէլեան Ստեփաննոս, որ այս առթիւ հետեւեալ տողերը կը նուիրէ անոր.

Զտեղին Հոգոց վանք անուանէ. — Եւ ի քուէր կանայս յանձնէ, — Խրճիթ փոքրիկ նոցա շինէ, — Եւ ի գերբուկըս բաժանէ։ Կացուցանէ զքոյրն Ցուսհատայ, — Մայրպետ կրօնից գլուխ նոցա, — Զքոյրըն Որմզդայ և Մաքսովրայ, — Եւ զայլ կանայսըն յետ նոցա։

Ուրեմն տարակոյս չմնար որ Հոգեաց կամ Հոգւոց վանքի առաջին մայրապետն եղած է Ցուսկան կամ Հուսհատայ քոյրը՝ Մարիամ, որու հետզհետէ յաջորդած են Որմզդատայ կամ Մազդատայ և Մաքովդրի քոյրերն՝ Աննա և Մարթա։

⁂

Ս. Բարթուղիմէ Առաքելոյն՝ քոյր կանանց համար յատուկ խրճիթներ հիմնելը՝ կարելի չէ բացառութիւն մը նկատել միւս Առաքեալներէն, քանի որ Պօղոս Առաքելոյն թղթերուն մէջ ալ ակնարկուած են կոյսեր՝ [illegible] յորջորջմամբ, որ, ինչպէս գիտենք, առաջին, երկրորդ և երրորդ դարերուն մէջ իսկ կը յիշատակուին իբր սարկաւագուհիներ, — մեծ մասամբ այրիներ — որք ոչ միայն աղօթելու, այլ և իգական սեռի վերաբերող հիւանդներու հոգերը կը քաշէին ու կը խնամէին զանոնք, և պարապոյ ժամերնուն մէջ ալ Ս. Գրոց և ուրիշ հնախօսական գործեր կը գաղափարէին, ինչպէս և նոյն ժամանակուայ սարկաւագներն՝ արական սեռի հիւանդներու, որբերու, այրիներու և աղքատաց հոգերը կը տանէին, ուսուցանելով հանդերձ քրիստոնէական նախագիտելիքն ու կանոնները։

Իսկ Գրիգոր Լուսաւորչայ ժամանակ և անկէ վերջ կանանց կամ կուսանաց վանքերն առաւել բազմացած ըլլալու են. մխիթարական է տեսնել որ մեր կուսաստանները իսպառ չեն խափանուած։

Երուսաղէմայ, Ղարապաղի, Նոր-Ջուղայի, Տփխիսի և Լեմպէրկի կուսանոցները մեծ մխիթարութիւններ են, որոնք եթէ ուզուի, կրնան աւելի եւս օգտակար ըլլալ մերազնէից։

Զա՞րժէր որ խօսինք համառօտիւ և կարգաւ այս հաստատութեանց մասին, որ հնութեան և սրբութեան դրոշմը կը կրեն։

Բ.

Երուսաղէմ ի վաղուց անտի ունեցած է իւր հայ միանձնուհիները, որոց մասին աղօտ կերպիւ կը խօսի Երուսաղէմայ պատմութիւնը։

Բայց իրողութիւն է, որ հոյակապ անձնաւորութիւններ կ'առանձնանային հոն, և աղօթքով ու բարեգործութեամբ միայն կը հոլովէին իրենց կենաց մնացեալ օրերը։

Մենք եւս երկիցս այցելած ենք ի Ս. Սաղիմ՝ Հրեշտակապետի վանուց անյարդար և երկարաձիգ բակին երկու կողմը շինուած փետնայարկ և անկարգ սենեակները, կամ լաւ եւս, հիւղակները։

Այս տեղն է, ուր առանձնացեալ ապրել կ'ուխտեն ինքնայօժար՝ կարգ մը անբաղդ, սգաւոր և բարեպաշտիկ հայ կիներ։

Եւ սոյն վանատունը, ըստ մեզ, կուսանոցէ աւելի կանանց վանք յորջորջել արժան է։

Ասոր համար պէտք չէ զարմանալ, թէ ինչո՞ւ մեր սաղիմական մայրապետները չունին ոչ Լատին մայրապետաց մատղաշ տարիքը, ոչ փափկիկ և սպիտակ ձեռքերը, ու ոչ անոնց քաջառողջ դէմքերը։

⁂

Լատին մայրապետք՝ կարգ մը յարանուանական ուխտերու կամ միաբանական դասակարգերու կը պատկանին, որ զանազան սուրբերու և սրբուհիներու անուններով կը յորջորջուին, ինչպէս մայրապետք՝ Ս. Յովսեփայ, Ս. Սիրտ Մարեմայ, Ֆրանչիսկեանք, Կանայք Սիոնի, Ս. Սրտի, Կարմելեանք, Քլարիս և Քոյրեր Գթութեան, որոց շատը մաքուր և վայելչօրէն հագուած։

Երիտասարդ ուխտաւորը երբ կը տեսնէ այս ձիւնաձոյլ մայրապետները, կը փութայ տեսնել նաև Ս. Հրեշտակապետի Հայ մայրապետներն, և այս երկու դասակարգներն անոր մտքին առջեւ բաղդատութեան նոր եզրեր կ'ըլլան։

Եւ ի՞նչ կը տեսնէ։ Եթէ ոչ յոգնաջան աշխատաւորներ, որոնք սեւ քուրձեր հագած և մազերնին սեւ [illegible] մէջ առած՝ կը յիշեցնեն խաչին պլլուած այն լալկան կիները, զորս բնատիպ գծած է Ռաֆայել։

Արդարեւ Հայ մայրապետները տխուր և սգակիր են միշտ, և ո՛ գիտէ, անոնց սրտի ծալքերուն և ալուցը մէջ մթերուած հոգեկան ի՛նչ գանձեր կան։

Արդեօք ի՛նչ վշտեր հեռացուցած են զիրենք ընտանի յարկէն, և զրկած աշխարհային հաճոյքներէն։

Սակայն այդ վշտահար կիներն անգամ ըստ Աւետարանի իրենց այս թերութիւնը զգալով՝ ինքզինքնին ենթարկած են կամաւոր աշխատութեան, և օրն ի բուն՝ վանքերու, եկեղեցիներու, զգեստեղէններու մաքրութեան, և միաբաններու լուացքին ու կարկըտուքին. ուստի իւրաքանչիւրին վիճակուած է մէկ կամ աւելի միաբաններ։

Միաբան եպիսկոպոսն, վարդապետն կամ սարկաւագն հոգեւոր մայրը կը համարուի այդ վշտալից կնոջ կամ կոյսը, որ անոնց վերաբերեալ բոլոր ծառայութիւնները կը կատարէ։

Միաբաններն ալ փոխադարձաբար՝ իբր հոգեւոր զաւակ իրենց նոր մօր, մասնաւոր խնամք կը տանին և կը մեծարեն, ու տարեկան նուիրատուութեամբ կը փոխարինեն և կը մխիթարեն մայրապետներու հանապազօրեայ աշխատութիւնը։

Մայրապետներն այս պաշտօններէն դուրս, վանքին կարող միաբաններուն համար օշարակներ, համդամներ եւ անուշեղէններ կը պատրաստեն։

Ի մի բան, օրական աշխատանքնին պակաս չէ։ Օճախնին կը վառի միշտ, եւ լուացքին կաթսան կ'եռայ յարաժամ։

Այսպէս, մայրապետներն անդըրտունջ կ'աշխատին, և վանուց կերակրեղէններու տարեկան պէտքերուն մասնակցելով ալ հաճոյք մը կը զգան, և սիրայօժար կը նուիրեն իրենց աջակցութիւնը՝ վանական որ և է ծառայութեանց, որչափ որ կարող են տանիլ։

⁂

Ահա՛ այս է Երուսաղէմի հայ մայրապետին վարած կեանքը եւ պաշտօնը։ Նա ժամանակ չունի դէս ու դէն շրջելու, քաղաքին արուարձանները այցելելու, ինչպէս կ'ընեն օտարազգի մայրապետները։

Հայ մայրապետին հանգստութեան և մխիթարութեան միջավայրերն են ուխտատեղիներն եւ եկեղեցիները։ Հո՛ն կը տեսնես զանոնք առտու և իրիկուն, եւ կամ Ս. Հրեշտակապետի կանանց վանքը, ուր կ'ընդունին այցելու ուխտաւորներ ալ, եւ կը հիւրընկալեն ու կը մեծարեն իրենց կոկիկ մաքուր սենեակներուն մէջ, յորս կը տեսնուին մաքուր անկողին մը կամ մահճակալ մը, գլխուն կողմը, պատին վրայ, Քրիստոսի խաչելութիւնը կախուած, ու մի քանի հոգեւորականներու պատկերներ։

Տիրող մաքրութիւնն հիանալի է։ Կարասիները ու բազմոցները մաքրափայլ կը ծփծփան։ Սաւանները և ճերմակեղէնները անբիծ են, կամ իրենց սիրած բառով, «ճիպ ճերմակ»։

Ա. Ե. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԱՐԹՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՆՈՐՎԵԿԻԱ

Նորվեկիոյ մէջ մանկավարժական դրութիւնը հիմնուած է մարմնական պատժոյ վրայ։ Նորվեկիական օրէնսդրութիւնը վարժապետին արտօնութիւն կուտայ մարմնական պատիժները գործածելու, կը բաւէ որ այդ պատիժներու գործադրութիւնը ծանր հետեւանքներ չունենան ինչպէս հիւանդութիւն, արկած։

Սակայն օրէնսգէտը չէ հաշուած թէ մինչեւ որչա՛փ զօրաւոր կամ սաստիկ ըլլալու է հարուածներու քանակութիւնը, որով Իպսէնի երկրին ուսուցիչները մեծապէս օգուտ կը քաղեն արտօնութենէն որ իրենց շնորհուած է։ Պատիժը երբեմն ճըշմարիտ տանջանքի կը փոխուի եւ ասոր իբր ապացոյց յիշենք հետեւեալ դասը որ տեղի ունեցած է Քրիստիանիայի մէջ։

Մարմնական պատիժներու մասին օրինագրին ազատ ըմբռնումէն ներշնչուելով՝ աղջկանց վարժարանի մը տնօրէնուհին՝ Օր. Փօկներ՝ տարիքոտ աղջիկ մը, ամբաստանեալներու նստարանին վրայ կը գտնուի։

Այս անուշ ծերուկ աղջիկը հաւատաքննիչի մը երեւակայութիւնը ունի, եւ մարմնական պատժոյ պատրուակին տակ, ընտրած է այնպիսի տանջանքներ զորս Թորքուէմատան իսկ նախանձել պիտի տար։

Այս սիրելի արարածին հաճոյալի պատիժներէն մին էր աշակերտը բռնօրէն, առաւօտուն շատ կանուխ, տաքուկ անկողնէն դուրս քաշել, սառած ջուրի բաղնիքի մը մէջ ընկղմել և զայն հոն պահել մինչեւ որ խեղճ պզտիկ արարածը ցոյց տայ ընթարմացման նշանները։ Օր. Փօկներ այս չարչարանքը կը յորջորջէ «պաղ բաղնիքի պատիժը»։ Տարօրինակ եղանակ է այս տղայոց մաքրութեան ճաշակը տալու համար։

Աստիճան մը աւելի ծանր պատիժն է «ծեծով բաղնիքը»։ Պզտիկը բաղնիքին մէջ մինչեւ ընդարմանալը պահելէն վերջը, բարի տնօրէնուհին հակադարձ շարժումը ընել կուտար ոչ թէ ջուր վազցնելով կամ ցատքեցնելով, այլ կանոնաւոր փայտի ծեծով։

Պատժոյ երրորդ աստիճանը «ընկղմամբ բաղնիք»ն է։ Ամբողջ կրթական ջրաբուժում մը։

Օր. Փօկներ տղան կը բռնէր ջրին տակ մինչեւ որ շնչահեղձութիւնը սկսի։

Սակայն այս շրջազգեստաւոր հրէշին հնարումներէն ամենէն սատանայականն է այն տանջանքը զոր տղաք կը պատմեն սոսկումով դատարանին մէջ, այն է «քըթային բաղնիքը»։

Օր. Փօկներ խեժէ խողովակ մը կ'անցնէր աղբիւրին ծորակին, միւս ծայրը կը խոթէր տղուն քթին մէջ, յետոյ ծորակը դարձնելով ջուրը կը վազցնէր պզտիկ աղջկան քթին ծակերուն մէջ մինչեւ որ խեղճը ինքզինքը կորսնցնէր։

Օր. Փօկներ քիչ անգամ կը դիմէր օրէնքին թոյլատրած գաւազանի և ապտակի հարուածներուն զորս կ'անարգէր իբր հին դրութիւն։ Եթէ ջրաբուժութիւն կատարել չկրնար, վարժուհին կը հրամայէր տղուն որ բոպիկ ոտքով աթոռի մը վրայ կենայ և գաւազանով մը կը զարնէր ոտքի մատներուն մինչեւ որ պզտիկին մատները ուռենային, արիւնլուայ ըլլային։

Մարմնական պատիժներու այս վիրթուօզը կը սիրէր իր հաճոյքներուն մէջ զանազանութիւն դնել։ Երբեմն փոխանակ գաւազանով զարնելու տղուն ոտքերուն, իր կրունկին տակ կը ճզմէր մերկ ոտքը մինչեւ որ եղունգները ելլէին և մատները ծռէին։ Փօկներ նաև բռնաշապիկը կը հագցնէր։ Շատ աղջիկներ վկայած են երբեմն թէ երեք շաբաթ, գիշեր ու ցերեկ շարունակաբար հագած են այդ սոսկալի շապիկը։

Կը կարծէ՞ք թէ հիմա, այդ երկրին մէջ որ ծնունդ տուած է Իպսէնի, Փօկներ կը քաւէ իր ոճիրները։

Կը սխալիք։ Քննող բժիշկները յայտարարած են թէ պաղ բաղնիքները առողջարար են. միակ յանցանքը սա է որ շատ պզտիկ տղաքներու վրայ կանոնք ի գործ դրած է։ Քթային բաղնիքն ալ շատ լաւ արդիւնքներ յառաջ կը բերէ եղեր և ընդհանրապէս պաղ բաղնիքը միշտ օգտակար է։

Տարակոյս չկայ թէ այս քննող բժիշկները ջրաբուժական հաստատութեանց տընօրէններէն պէտք է եղած ըլլան։

Իսկ գալով բռնաշապիկին, բժիշկները կը կարծեն թէ անիկայ արգիլուած չէ։ Վերջապէս, «ծեծով բաղնիքը» եւ «ընկղմամբ բաղնիքը» հնարող օրիորդը ազատ արձակուած է։ Միայն, իրեն արգիլեր են որ ալ դպրոց չմտնէ, ոչ թէ վասն զի ջրաբուժութեան համար մեծ ճաշակի տէր է, այլ վասն զի իր վարչութեան մէջ քանի մ'անկանոնութիւններ երեւան ելած են։

Այս Օր. Փօկները տիպար մ'է որուն նմանը քիչ պիտի տեսնուի։

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՅՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 17 յունիս

Գարնային այս գեղեցիկ և կենսատու եղանակին մէջ Բարիզցիք չեն շատանար Պուլօնեի անզուգական անտառը, Շանզ Էլիզէն և անթիւ նշանաւոր պարտէզները ճեմելով, այլ կը դիմեն խումբերով մայրաքաղաքին գերազանցապէս գեղեցիկ շըրջակայները։

Այս անգամ պիտի յիշենք միայն Բարիզու արեւմտեան շրջակայները, ուրիշ անգամի թողլով միւս շրջակայներու նկարագրութիւնը։

Սէն-Լազարի և Մօն-Բառնասի երկաթուղիներով կ'երթան ի Վերսայլ, այն նշանաւոր մայրաքաղաքը Լուի ԺԴի որ համբաւաւոր է իր արքայական դղեակովը ուր կը գտնուին պատկերներու թանկագին հաւաքածոյ մը և ճարտարարուեստ ու հարուստ մատուռ մը։ Անդ տեսնել արժան է Լընօթրը մեծանուն ճարտարապետին գծած հիանալի պարտէզները ուր մեծ ջուրերը կը խաղան մայիսի առաջին կիրակիէն սկսեալ մինչեւ հոկտեմբերի առաջին կիրակին. հոն այցելելու է նաև մեծ ու պզտիկ Թռիանօնները։

Կառ-Սէն-Լազարի երկաթուղիով և փոքրիկ շոգենաւերով կ'երթցուի Սէն-Գըլու։

Հոն հրաշալի պարտէզ մը կայ ուր մայիսի երկրորդ կիրակիէն սկսեալ մինչեւ հոկտեմբերի երկրորդ կիրակին մեծ ջուրերը կը ցայտեն։ Այս պարտէզին մէկ ծայրը կը գտնուի Սէվրի յախճապակիի աշխարհածանօթ գործարանը։ Վերոյիշեալ կայարանէն և «Թուրիսթ» անուն մեծկակ շոգենաւով մը կ'երթցուի Սէն-Ժէռմէն ուր կը գտնուի դղեակի մը մէջ հնութեանց թանգարան մը ընդարձակ և գեղեցիկ անտառ մը զոր Արեւելցիք կը նմանցնեն մեր գեղեցիկ Ալէմ-Տաղի անտառին՝ առանց ունենալու սակայն այս վերջինին Էլմալըի և Թաշտէլէնի առողջարար ջուրերը։ Սէն-Ժէռմէնի մէջ այցելելու է նաև Հանրի Դ.ի հարուստ ճաշարանը ուր կը տեսնուի սրահ մը որուն մէջ ծնաւ Լուի ԺԴ։

Սօի երկաթուղիին գծին վրայ կան մէկ քանի գեղեցիկ գիւղեր. նախ Ֆոնթընէօ-ռօզ, այսպէս անուանեալ վասն զի երբեմն վարդամշակութիւնը հոն մեծ կարեւորութիւն առած էր. բայց այժմ վարդերուն տեղ ելակ կը մշակեն։ Սօի մէջ պտտելու գեղեցիկ և պատմական պարտէզ մը կայ։ Ասոր մօտ կը գտնուի Ռօպէնսօն ուր ծառի վրայ ճաշարաններ շինուած են և զբօսաշրջիկները գեղջկային ճաշ կ'ընեն։ Քիչ մը անդին կը գտնուի Բլէսիբիքէ բուսած գեղը ուր ընդարձակ դաշտերու մէջ խոշոր տեսակ ելակ կը մշակեն որմէ կը նախադասեն անտառի պզտիկ և հոտաւէտ ելակը, ինչպէս Պանեօի անտառինը։ Այս առթիւ կը յիշեմ ժողովրդային երգ մը որ այսպէս կը սկսի.

Մ'ի՜ որչափ քաղցր է երկուք ըլլալ ու ելակ փնտռել Պանեօի անտառին մէջ...

Յիշենք նաև Աժանթէօյ գիւղաքաղաքը որ տասը հազար բնակիչ ունի, մեծամեծ գործարաններ, քարի, աւազի և կիրի հանքեր և շատ նըշանաւոր են Լէօ աշխարհածանօթ պարտիզպաններն համադամ և խոշոր ծնեբեկները։ Այս գիւղաքաղաքը որ Սէն գետին եզերքը կը գտնուի և մարգագետիններով լեցուն է, ամառը հարիւրաւոր ընտանիք խոտերուն վրայ կը նստին ճաշելու և երբ «Թուրիսթ» շոգենաւը առջեւնուն կանցնի, Սէն-Ժէռմէն գացող ուղեւորք որ մեծ գոռում գոչումով և զուարթապէս կը ճաշեն շոգենաւին կամուրջին վրայ, Աժանթէօյի ճաշողներուն հետ կը խօսակցին և բաժակներ կառաջարկեն երկուստեք։ Աժանթէօյ ունի նաեւ լաւ տեսակ ելակներ և կեռասներ։ Բայց աւելի մեծ հռչակ մը ունի, այն է իւր եկեղեցիին մէջ պարունակել Քրիստոսի առանց կարի Սուրբ պատմուճանը։

Վեցերորդ դարուն վերջերը Իռէն թագուհին նուիրեց այս թանկագին և նուիրական հանդերձը Կարոլ կայսեր որ եւ 802ին ընծայեց իւր աղջկանը Թէօթրատ անուն որ վանամայր էր Աժանթէօյի մէջ։ Սա ալ նոյն գիւղաքաղաքին եկեղեցիին ընծայեց։ Կարոլ կայսրը ունեցաւ նաեւ Յիսուսի վերարկուն զոր ընծայեց Գերմանիոյ Թրէվ քաղաքին։

Ութը տարի Թրէվ և Աժանթէօյ քաղաքներուն միջեւ մեծ վիճաբանութիւն ծագեցաւ այս մասին և վերջապէս Հռոմայ Պապը վճռեց որ Արժանթէօյին ունեցածը ճիշդ Փրկչին պատմուճանն էր և Թրէվ քաղաքին ունեցածը՝ Յիսուսի վերարկուն։

Աժանթէօյի մէջ ամեն տարի ուխտագնացութիւն կ'ըլլայ որ կ'սկսի հոգեգալստի երկուշաբթին և կը տեւէ 8 օր։ Այս տարի այս ուխտագնացութիւնը այնքան մեծ յաջողութիւն գտաւ, և այնքան խուռն բազմութեամբ միլիոնաւոր ուխտաւորներ դիմեցին հոն, որ բացառիկ կերպով այս տարի ուխտագնացութիւնը տեւեց վեց շաբաթ և լմնցաւ ճիշդ այսօր։

Շատ հրաշքներ տեղի կ'ունենան ամեն տարի և շատ մը օրագրաց ու մասնաւոր գրքերու մէջ կը հրատարակուին հանապազ։

Այս տարի մասնաւորապէս կը յիշեն երկու տիկնանց ծանր հիւանդութիւններէ բժշկուիլը, որոնց անուններն ալ հրատարակուեցան։

Ահա նոր և անժխտելի ապացոյց մը գաղղիացւոց ունեցած ջերմ բարեպաշտութեան։

Յ. ԹԻՒՅՍԻԶԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (24)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԽԵՆԴ Է

Այն ատեն մեղմիւ դատաւորին դարձաւ։

Գլուխը թօթուեց։

Խօսք մը չէր արտասաներ։

Այդ տղան... այդ միշտ սիրեցեալ տղան ուրանալը վհոզութիւն մը կ'երեւէր իրեն անշուշտ։

Բայց դատաւորը շարժումով մը չէր շատանար։

—Պատասխանեցէ՛ք, բսաւ։

—Ոչ, սխալեր եմ... չեմ ճանչնար։

Պ. տը Մոնթէկլոն ուսերը թօթվեց։

—Հարկա՛ւ, գրեցէք, մրմնջեց։

Եւ ա՛լ առանց մօրը նայելու։

—Ապահո՞վ էք։ Աղէկ քննեցէք դէմքը։

—Օ՜հ, այո, ապահով եմ...

—Լաւ, կրնաք մեկնիլ։

Եւ վերսկսաւ գրել։

Անճառ ուրախութիւն մը երեւցաւ Պեռնարի աչքերուն մէջ։ Այս ուրախութեամբ շնորհակալ կ'ըլլար մօրը։

Սա, մեքենաբար, արագ շարժումով մը բազուկները կ'երկարէր, իր սիրտին վրայ սեղմելու ըղձանքով իր զաւակը զոր դուցէ ա՛լ երբեք չպիտի տեսնէր...

Բայց զայն մատնած կ'ըլլար։

Ձեռքերը վար ինկան։ Դէմքը սաստիկ վիշտ մը, սոսկալի յուսահատութիւն մը յայտնեց։

Եւ ետ ետ գնաց, մանր քայլերով, աչքը չբաժնելով երիտասարդէն, մինչ սա հազիւ կը տեսնէր զայն հիմակ, իր աչքերն այնքան ուռած էին արցունքով...

Եւ դուռը գոցուեցաւ։ Եւ ամենը այսչափ։

Պեռնար, նստած, կքեցաւ իր աթոռին վրայ։ Գեղեցիկ գլուխը երերայ ուսերուն վրայ և յենակին հանդիպելով ետեւէն, պահ մը հոն կրթնեցաւ։

Քանի մը վայրկեան շլացում մը ունեցաւ, ինքզինքը կորսնցուց, աչքերը գոց, շուրթերը կիսբաց, ճակատը պաղ քրտինքով ողողուն... երակներուն մէջ սառուցիկ զգայութեամբ։

Յետոյ ինքզինքին եկաւ։

Նոյն միջոցին դատաւորը կ'աւարտէր իր գիրը։

—Պեռնար, առժամապէս պիտի փակեմ քննութիւնս։ Ա՛լ ասկէ ետքը չպիտի հեռանաք ձեր խուցէն մինչեւ որ նոր նշան մը երեւան չելլայ, որուն վրայ հարկ ըլլայ հարցաքննութիւն կատարել։ Ա՛լ բանտէն դուրս պիտի ելլաք եղեռնադատ ատենին ներկայանալու համար։ Դատապարտուի՞լ կուզէք միշտ։

—Այո։

—Էյ ուրեմն, քանի որ անպարտութիւնը ձեզի համար պատիժ պէս բան մը պիտի ըլլայ, կը հրաւիրեմ ձեզ որ երդուեալներուն առջեւ սիրտերնիդ բանաք... եթէ կուզէք ազատիլ անպարտ արձակուելէ։

Պեռնար չպատասխանեց։

Քննութիւնը դեռ երկար ատեն ձըգձգուեցաւ։ Պ. տը Մոնթէկլոն դիպուածին վրայ դրած էր յոյսը։

Յետոյ, պայքարէն յոգնած, դատական պաշտօնագրերը ամբաստանեալ անունին զրկեց։

Եւ եկաւ օրն ուր Պեռնար երեւցաւ եղեռնադատ ատենին առջեւ։

Այս դատ ահագին աղմուկ հանած էր և Փարիզի բոլոր լրագիրները ներկայացուցիչ ունէին ունկնդիրներուն մէջ։

Ամենասաստիկ հետաքրքրութիւն շարժած էր այն գաղտնիքը որով շրջապատուած էր միշտ Պեռնար։

Եւ երբ ներս մտաւ, բոլոր ակնարկներն անոր վրայ դարձան։

Բան մը չտեսնելու, բան մը չլսելու երեւոյթ ունէր։

Ուղղակի նստարանը դիմեց։

Սակայն, եթէ ետին դառնար, ունկնդիրներուն էն ետեւի կարգը պիտի տեսնէր շատ տժգոյն կին մը որուն շողարձակ աչքերը չէին դադրեր իր երեսէն։

Իր մայրն էր։

Եւ նախագահը, լսելէ ետք առաջին վկայութիւնները, հանդիսաւոր լռութեան մը մէջ, յանցաւորին ուղղելով իր խօսքը.

—Ո՞վ էք դուք, հարցուց։

Եւ շնչասպառ հասարակութիւնը, որ յետին աստիճան գերագրգռուած էր, պատասխանին սպասեց։

ԺԱ.

Ո՞Վ ԷՔ ԴՈՒՔ

Ո՞վ էր։ Ի՞նչ կերպեր, ի՞նչ չարաբախտութիւն, ի՞նչ զոհողութիւն կամ ի՞նչ դժբախտութիւններ բերած էին զայն հոն ուր կը գտնուէր հիմակ, եղեռնադատ ատենին այդ նստարանին վրայ, ուր ինքզինքը ոճիրով մը կ'ամբաստանէր։

Ժամանակ է բացատրելու, և ասոր համար մեր ընթերցողները պիտի փոխադրենք Քորսիքայի ամենէն նկարչագեղ ու ամենէն վայրենի մէկ անկիւնը։

Սանթա—Մառիա—տ'Օռնանօէն Զիքավ՝ գիւղանկարը չքեղ է։ Ուռճալի բուսականութեամբ ծածկուած բլուրներ կան միայն, հաստաբուն դալարկաղնիներ որք իրենց ցած սարսռացող ճիւղերը կը կը ճօճեն ամկայոյզ հեղեղներուն վրայ. ահագին շագանակենիներ, որոնց նմանը կարելի չէ գտնել աւելի փառաւոր, աւելի հսկայական. յետոյ մշակուած դաշտեր ուսկից փայտահատներու կացինները բնաջինջ ըրած են դարեւոր անտառները։

Բայց մարդ քանի մօտենայ Զիքավօի, գիւղանկարն աւելի կը բռտանայ։ Քիչ մը կը կորսնցնէ իր շնորհէն։ Բլուրները տեղի տուած են ժայռերուն որոց մէջ կը բուսնին շօճիներն ու մայրիները։ Ինքնատիպ հանդիպագօտիներն են, ուր փշկոտուն հովիւները կապրին, գարունէն մինչեւ աշնան վերջը, անջրդի ժայռերու վրայ, անհուն երկնքին տակ, մօտիկը լերկ կատարներու ուսկից հրաշալի համայնապատկերի մը մէջ կ'երեւին Սարտենիոյ հեռաւոր, կապտորակ լեռնշտուածները, և արեւը որ Սիկիլիոյ ծովուն ջուրերուն մէջէն կը ծագի։

Հոն էր, ինքնատիպ մոլորեալ ժայռերուն մէջ, երկինքի անծայրածիր կամարին տակ ուր ծիծեռնակներու պէս կերեւին բազէներն ու արծիւներ, հոն էր խրճիթն Քոչիլիա Պարթօլիի, որ կ'ապրէր հայեցական, այլ խոժոռ կեանքով մը։

Հոն ծնած էր Ժան, սիրեցեալ այս զաւակը, հոն էր որ, հակառակ կեանքի դժուարութիւններուն, հակառակ թշուառութեան, հակառակ աշնան կծու քամիին, հակառակ ամռան հեղձուցիչ արեւուն, Քոչիլիա երջանիկ եղած էր։

Երջանիկ իր քարէ խրճիթին մէջ, տախտակէ տանիքին տակ որ ծածկուած էր ժայռի բեկորներով՝ աւելի աղէկ տոկալու համար հարիւրին չորս կողմէն իջնող փոթորիկներուն, երջանիկ իր կրակարանին քով, որ մուխով կը լեցուներ խղիկը, կաղամախի տերեւներով շինուած իր անկողնին վրայ, ուր աշխարհ բերած էր իր զաւակը։

Իր շուրջը սակայն ի՛նչ չքաւորութիւն։ Աթոռները շինուած էին չոճի կոճղերով. պատերը մերկ էին, գգճուած, սդորմելի. տեղէ տեղ կը դողդղար, ցուրտէն կը դողդղար մարդ։

Ամենուրեք, կաթ եփելու և պանիր պատրաստելու գործիներ։

Եւ խրճիթին մէջտեղը չոր ծառ մը որուն վրայ կախուած էին զանազան առարկաներ։

Ընտանիքն հոն ապրած էր, ինչպէս կ'ապրին աւանդական հովիւները, ինչպէս կ'ապրին աղքատ Քորսիքացիները, որք լեռը կը բնակէին, կաթնեղէնով, փոխինդով, հաճարի կամ գարիի հացով, որ փուռը կ'եփուի և պէտք եղած ատենը ջուրով կը թրջուի, շագանակներով և շագանակենիի ալիւրէ կարկանդակներով։

Ձմեռը, հովիւները կը հեռանային ենքիտինէն և իրենց հօտերուն հետ կ'երթային բռնաշունչ եղանակն անցունել ապառօղջ հովիտներու մէջ որք ծովին մօտ կը գտնուին։

Հոն, այդ ժայռերուն մէջ, անհունութեան հանդէպ, կ'ապրէր Պարթօլի ընտանիքը։

Զիքավօի մէջ կ'ապրէր Քրիսթիանի ընտանիքը։

Քրիսթիանիներն ու Պարթօլիները քիչ մը ազգական էին։

Քրիսթիանիները, թէեւ ոչ հարուստ, քիչ մը կալուած, քանի մը այգիներ ունէին։

Ասոնցմով կ'ապրէին։

Դէպք մը իրարու մօտեցուցած էր երկու ընտանիքները և զանոնք մտերմօրէն իրարու կապած։

Պարթօլի և Քրիսթիանի, երկուքն ալ տարեկից, Աֆրիկէի որսորդներու զօրագունդին մէջ իրենց զինուորական պարտքը կը կատարէին։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ՅՈՒՆԻՍ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔ ԱՆԳԼԻՈՅ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԼՈՐՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎՈՅՆ

Բ.

Լորտ Սէլպըրն, Անգլիոյ առաջին իրաւագէտներէն մին, յիշեցուց թէ ինք 45 տարի առաջ այս խնդրոյ վրայ ճառ մը խօսած է Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, և յօրէ անտի թէև շատ ճառեր լսած է ի նպաստ առաջարկին, բայց պատճառ մը չէ տեսած իր համոզումը փոխելու։—Կ'ըսուի թէ քենիի հետ ամուսնութիւնը պէտք է արտօնել՝ գոհացում տալու համար անոնց որք բարոյական անպատեհութիւն չեն տեսներ այսպիսի միութեան մէջ, և որոց մէջ շատեր արդէն այս տեսակ միութիւններ կազմած են, թէպէտ օրէնքով չէ ճանչուած։ Բայց փոքր մասի մը գոհացում տալու համար ինչո՞ւ համար դայթակղեցնել ստուար մեծամասնութիւնն, որ տան մէջ միշտ իբրև քոյր նկատած է քենին։ «Չեմ գիտեր որ առաջարկին ընդունելութիւնն ո՛րչափ անձերու համար ուղղակի շահեկանութիւն պիտի ունենայ, բայց գիտեմ որ յոյժ մեծ է թիւն այն անձանց որք անուղղակի պիտի վնասուին՝ ընտանեկան արգելի կազմակերպութեան մէջ իրենց վայելած առաւելութիւններէն զրկուելով։ Անգլիոյ վերջին մարդահամարէն գիտենք որ աւելի քան հինգ միլիոն աղջիկ ունինք 15 տարեկանէ վեր։ Անոնց ամենքն ևս, ի բաց առեալ ամենէն գեղատիներն ու ամենէն ծերերն, անուղղապէս կը ներգործուին ներկայացուած առաջարկէն։ Ի Պէլֆասդ բնակեալ նշանաւոր տիկինէ մը, որոյ իմացական բարձր կարողութիւնն հանրածանօթ է, այս խնդրոյ վրայ նամակ մը ստացած եմ, յորում կ'ըսէ թէ կանանց իրաւանց ջատագով տիկնայք և օրիորդք ըստ մեծի մասին կը սոսկան քենիի հետ ամուսնութեան խօսքը լսելով։ Կ'ըսէ տիկին նամակագիրն որ եթէ այս առաջարկ ընդունուի, շատ մը օրիորդներ անկարելի պիտի համարին ոտք կոխել իրենց քեռայրին տունը, թիւր կասկածներու առիթ տալով իրենց պատիւը չարատաւորելու համար, և իրենց քրոջ ու քեռորդիներուն ընկերութիւնն ազատօրէն վայելելու անգին հաճոյքէն պիտի զրկուին։ Քեռայրին իբրև քոյր նկատուիլն այնպիսի ազատութիւն մը կուտայ իրենց զոր մեծապէս կը գնահատեն իրենք, և յորմէ բացարձակ կը զրկուին եթէ Լորտերու Ժողովոյն մատուցուած առաջարկն ընդունուի։ Ամուսնական կենաց երջանկութեան, կնոջ բարօրութեան համար էական պայման է որ կնոջ քոյրն ամուսնոյն տան մէջ իր ամուսնոյն քոյրը նկատուի։ Այս կերպիւ պաշտպանուած ընտանութիւնը կնոջ կենդանութեան ժամանակ ալ մահէն ետքն ալ բարերար բան մ'է ընտանիքին մէջ։ Այն ընտանութիւն կը վերնայ և քենին իբրև օտար աղջիկ մը կը ներկայանայ տան մէջ, երբ օրէնքով թոյլ տրուի իր ամուսնութիւն քեռայրին հետ։ Այս պատուական ընտանութիւնը պահպանելու համար, օրէնքը մօտիկ աստիճաններու մէջ ուրիշ ամուսնութիւններ ևս արգիլած է։ Արենակցութեան կամ ազգականութեան մօտիկ աստիճաններուն մէջ ամուսնութեան արգելքը վերցնել չէք առաջարկեր, նաև չէք համարձակիր առաջարկել որ խնամութեան ուրիշ մօտիկ աստիճաններու մէջ ևս ամուսնութեան արգելքը վերնայ։ Հակատրամաբանական է ձեր առաջարկ, որ կանգ կ'առնու քենիին վրայ։ Եթէ աղէկ է որ մարդ մը կարենայ ամուսնանալ իր մեռած կնոջ քրոջն հետ, ինչո՞ւ համար նոյնքան աղէկ չըլլայ որ կին մը կարենայ ամուսնանալ իր մեռած էրկան եղբօր հետ։ Ինչպէս քենին իր քրոջ զաւակներն, անանկ ալ տագրն իր եղբօր զաւակներն աղէկ կրնայ խնամել։ Ինչպէս քենին ծանօթ կ'ըլլայ քեռայրին, անանկ ալ տագրը ծանօթ կ'ըլլայ իր եղբօր կնոջ։ Բայց դուք որ քենին քեռայրին հետ կը կապէք, չէք համարձակիր առաջարկել որ հարսն ալ տագրին հետ կարգուի։

Կ'ըսուի թէ աղքատ ընտանիքները մանաւանդ պէտք ունին խնդրուած թոյլտուութեան։ Իսկ ես կը տեսնեմ, ընդհակառակն, որ հարուստներն աղքատներէն աւելի աչք կը տնկեն իրենց քենիին։ Որչափ ազնուականներ գիտենք որք ամեն հնարք ի գործ դրած են իրենց քենիին հետ կարգուելու համար։ Ինչո՞ւ համար խնդիրը կը սահմանափակէք աղքատներուն վրայ։ Մեր մէջ, աղքատ մարդոց քենիներն իրենց ապրուստին համար աշխատիլ պարտաւորուած են ու գործի կ'երթան։ Եւ երբ աղքատին կինը մեռնի, զաւակներն հոգալու համար ո՛չ թէ քենին կուգայ, այլ քովի սենեկի դրացին։ Երբ 1846ին այս խնդիրն հիմնովին քննելու համար պետական յանձնաժողով մը կազմեցաւ, աղքատները չէին որ այնպիսի յանձնաժողովի մը պէտքն զգացուցին, այլ յոյժ բարձր դասու անձնաւորութիւնք։ Յանձնաժողովոյն քննութիւններէն երեւցաւ պաշտօնապէս որ 1,300 ու սաչափ անձինք ամուսնացեր են իրենց քենիին հետ՝ հարուստ և միջնակարգ բարեկեցիկ դասերուն մէջ, իսկ աղքատ դասերէն՝ հազիւ 50 անձինք։ Հանգուցեալ Լորտ Հէլթըրլի, որ այն ժամանակ ի Ուեսդմինսդր կը բնակէր, քննութիւն կատարելով ստուգեց թէ հազիւ 60,000 անձերէ մէկ անձ քենիին հետ ամուսնութիւն կը խնդրէ։ Մ'ի ըսէք ուրեմն թէ աղքատ դասերուն մէջ այս խնդիր յոյժ ժողովրդական է։

* * *

«Ուրիշ առարկութիւն մը սա է թէ քանի որ օրէնքը բացարձակ չէ կրցած արգիլել քենիին հետ ամուսնութիւնն, օրէնքը պէտք է փոխուի։ Այդ հաշուով կրնանք մեք ալ առարկել թէ քանի որ ոմանք խաբէութեամբ կրկնամուսնութիւն ի գործ կը դնեն, ուրեմն կրկնամուսնութիւնն արգիլող օրէնքը խափանուի։ Ուրիշ առարկութիւն մը այն է թէ քանի որ Ս. Գիրքէն բացորոշ վկայութիւն չի բերուիր քենիին հետ ամուսնութիւնն արգիլող, ուրեմն արգելք պէտք չէ ըլլայ։ Մեք ալ կրնանք պատասխանել թէ քանի որ Ս. Գրոց մէջ չկայ բացորոշ հաստատած մը բազմակնութիւնն արգիլող, ուրեմն պէտք է խափանենք մեր ա՛յն օրէնքն որ կ'արգիլէ զայս դրութիւն։ Մեր օրէնքով մասնաւոր պատիժ չի տրուիր քենիին հետ ամուսնացողին. միայն այսպիսի ամուսնութեանց արդիւնքը սովորական ամուսնութեանց արդիւնքին պէս չի նկատուիր օրէնքով։ Չէք կրնար ուրեմն դանգատիլ թէ մեր օրէնքներ խիստ են այս մասին։ Ընդհակառակն, ձեր առաջարկութեամբ խիստ դրութեան մը կ'ենթարկէք քենիները, զրկելով զանոնք ընտանեաց մէջ իրենց այժմեան դիրքէն։ Ես չեմ կարծեր որ աղայք աւելի աղէկ խնամուին եթէ մօրաքոյրը խորթ մայր դառնայ. զի շատ հաւանական է կարգուելէն ետքը մօրաքոյրն իր զաւակներն իր քրոջ զաւակներէն գերադաս համարի։ Նկատելի գլխաւոր սկզբունքն, ըստ իս, այս է թէ օրէնքն ամենայն շրջահայեցութեամբ պահպանէ ամուսնութեան սրբութիւնն և ընտանեկան յարաբերութեանց մաքրութիւնն։ Արգելքներն որոց նպատակն է այս սրբութիւնը պաշտպանել՝ պէտք է ճշդիւ յարգուին, և չընդունուին այնպիսի եղծումներ որք նոր եղծումներու դուռ կրնան բանալ։ Վերէն վար, պապերէն մինչև թոռները, քոյրերէն մինչև եղբայրները, քեռորդիներէն մինչև եղբօրորդիները, քենիներէն ինչպէս տագրերը, պէտք է յարգուին այն արգելքներ որք ընտանեկան կեանքին մէջ ընտանութիւնն և յարաբերութեանց սրբութիւնը պաշտպանելու նպատակաւ եղած են, և այնչափ դարերէ ի վեր մարդկութիւնն այն արգելքներ ոչ միայն անպատեհ չէ գտած, այլ և անոնց օգտակար արդիւնքը գնահատած է»։

Խնդիրը կրօնական կողմէն նկատելով, հիմնական սկզբունքն այն է թէ օրէնքն առն և կնոջ նկատմամբ հաւասար պէտք է ըլլայ, և թէ ազգականութեան կամ արենակցութեան և թէ խնամութեան որոշ աստիճանք հաւասարապէս յարգուին։ Այս է մեր այժմեան օրէնք, և Հին Կտակարանի մէջ գրուած ընդհանուր օրէնքն ալ այս է։ Բովանդակ Քրիստոնէութիւնը մինչև մօտ ժամանակներս համամիտ էր այս օրէնքով ընթանալու մասին, և եթէ ի բաց առնունք Հռոմայ Եկեղեցւոյն այն դրութիւնն որով մասնաւոր պարագայից մէջ թոյլտուութիւն ընելու իշխանութիւն տրուած է Պապին, հաւանական է որ հիմա՛ ալ այս մասին խնդիր հանող չէր ըլլար։

* * *

Օտար երկիրներէն և գաղթականութիւններէն բերուած օրինակներուն գալով, պէտք է ի մտի ունենալ որ եթէ ուրիշներու օրինակին հետևելով օրէնքը տկարացնենք այս կէտի վրայ, տրամաբանութիւնը վաղ կամ անագան կը պահանջէ օրէնքը տկարացնել նաև ուրիշ կէտերու վրայ։ Եւրոպիոյ ցամաքին վրայ այս դէպք տեղի ունեցած է արդէն։ Ամուսնական օրէնքը թոյլցնել խնդրողները կանգ առած չեն քենիին ու քեռայրին վրայ, և այժմ կը փաստաբանուի հօրեղբօր ամուսնութիւնն եղբօր աղջկան հետ, մօրաքրոջ ամուսնութիւնը քեռորդւոյն հետ, ևն.—մի և նոյն առարկութեամբ, այսինքն թէ կան մարդիկ որոց ընտանեկան բարօրութեան ու հանգստութեան ծառայած կ'ըլլանք եթէ զիրար ճանչող և զիրար սիրող այս անձանց ամուսնութիւնն արտօնենք։ Երբ խնդրոյ մը մէջ սկզբունքը կ'ընդունինք, աչքերնիս չորս բացէք. հետևանքներն, ինչ որ ալ ըլլան, անպատճառ պիտի ընդունինք օրին մէկը։ Բեդըրպօրոյի հանգուցեալ եպիսկոպոսն, այն ողբացեալ պատուական եկեղեցականն որ նաև մեծ իմաստասէր մ'էր, այս մասին գեղեցիկ հատուած մ'ունի արտասանած, որով կ'ըսէ թէ երբ օրէնքի մը մէջ սկզբունք մը մտցնենք, մեր ձեռքը կապած կ'ըլլանք այն սկզբունքին բովանդակ հետևանաց նկատմամբ. զի չենք կարող սահմանել և ըսել թէ «Այս սկզբունք մինչև հոս պիտի երթայ և անկէ անդին պիտի չանցնի»։ Ինչպէս բնութեան ուժերն, անանկ ալ օրէնքի սկզբունքները չենք կրնար ըստ կամս կառավարել, և երբ օրէնքի մէջ սկզբունք մը դնենք, ապահով պէտք է ըլլանք թէ ժամանակի ընթացքին ու դէպքերու բերմամբ այն սկզբունք իր ամենէն հեռաւոր հետևանքներուն պիտի յանգի օրին մէկը։

1792ին Ֆրանսայի ամուսնական օրէնքը թուլցուցին, և տեղի ունեցաւ ամուսնութեանց հեղեղ մը որք անկարելի էին յայն վայր։ Ժամանակին դատական նախարար Պ. Ռէնիէ կ'ըսէ թէ «1792ի օրէնքով եղած թոյլտուութիւնն այնպիսի հետևանքներ ունեցաւ որք խառնաշփոթութիւն մտցուցին ընտանիքներու մէջ, և պատճառ եղան ամուսնալուծմանց շատնալուն»։ Ֆրանսացի նշանաւոր օրէնսդիր Պ. Քանդասէքս, պատասխանելով անոնց որք կ'ըսէին թէ իրենց մայրը կորսուած աղայք կրնան երկրորդ մայր մը գտնել յանձին իրենց մօրաքրոջ, ըսաւ թէ այս միութիւնք խիստ տկարամիտ պէտք է ըլլան, և շարժառիթներն ալ նոյնքան պատուաւոր չեն։ Պ. Մոլիէլ ալ կը հաստատէ թէ ամեն ֆրանսական դատարանք այս տեսակ ամուսնութեանց գէշ հետևանք ունենալուն վկայած են։ 1792ին հաստատուած թոյլատու օրէնքը նոր կերպարան առաւ 1832ին, և ուշագրաւ կերպարան. զի այս անգամ թոյլատրուեցաւ ինչ որ կ'ըսէի քիչ յառաջ, այն է՝ հօրեղբօր և եղբօր աղջկան ամուսնութիւնը, նաև մօրաքրոջ և քեռորդւոյն ամուսնութիւնը, բայց պայմանաւ որ նախապէս արքայական թոյլտուութիւն ձեռք բերուի։—Այս փորձառութիւնք պէտք է մտածել տան մեզ։ Ամուսնական օրէնքն ամբողջ շէնք մ'է, յորմէ երբ քար մը վար առնուք, բոլոր շէնքը կրնաք խախտել։ Երբ ամուսնական դրութիւնը տկարացնէք մէկ կողմէ, պէտք կ'ըլլայ որ տկարացնէք զայն թէ ամուսնալուծմանց և թէ ամուսնութեանց մասին։ Վիճակագրութիւնք կը ցուցնեն թէ ի Բրուսիա երբ ամուսնական օրէնքը թուլցաւ, երեք տարւոյ մէջ 7,800 ամուսնալուծումներ վճռեցան, մինչ յԱնգլիա յիսուն տարւոյ մէջ (1837—1887) հազիւ 7,321 ամուսնալուծումներ տեղի ունեցան։ Իսկ Միացեալ Նահանգաց մէջ ուր ամուսնական օրինաց թուլութիւնն յայտնի է, 1867էն 1886, քսան տարւոյ մէջ, 328 հազար 612 ամուսնալուծումներ տեղի ունեցած են, և կ'ուզէք որ մեր երկրին ամուսնական օրէնքը փոխելու համար Ամերիկայի օրինակին հետևինք։

* * *

Քենդըրպըրիի Արքեպիսկոպոսին ճառն ալ ուրիշ յօդուածով մը կ'ամփոփենք։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Դատական գործոց նախարար Պ. Մուրավիէվ, Բեդրոզավոտսքի նոր դատարանը բանալուն առթիւ, ուր քաղաքացի երդուեալ դատաւորներ պիտի պաշտօնավարեն ինչպէս Եւրոպիոյ ուրիշ կողմերը, ճառ մը արտասանեց, որուն ռուս մամուլը մեծ կարևորութիւն կուտայ։ Պ. Մուրավիէվ գովեց Աղեքսանդր Բ. կայսեր 1864ին ի գործ դրած դատական բարենորոգումներն, և յայտարարեց թէ անոնք պիտի պահպանուին ու գործադրուին նաև յապագային։ Օլոնէցի երկիրն և Ուսիմի և Օրէնպուրկի նորակազմ կուսակալութիւնք 1864ի դատական նորոգմանց շրջանակէն դուրս թողուած էին, քաղաքակրթութեան մասին յետամնաց ըլլալնուն համար, բաղդատմամբ ռուսական ուրիշ նահանգներու։ Պ. Մուրավիէվ կայսեր հաւանութիւնն ստացած է որպէս զի դատական բարենորոգումներն, այն է՝ գլխաւորապէս ժիւրիի կամ երդուելոց դրութիւնն, այն գաւառաց մէջ ալ գործադրուին այսուհետև։ Ռուսիոյ մէջ երդուեալք միշտ ուշիմ մարդիկ չէին եղած, և երբեմն տարօրինակ որոշումներ տուած էին՝ ներկայացեալ ամբաստանեալոց յանցապարտութեան կամ անմեղութեան մասին։ Այս պատճառաւ կը վախցուէր թէ բոլորովին պիտի ջնջուէր։ Բայց Աղեքսանդր Գ. որոշած է, ըստ նախարարին, իր հօր հաստատած պատուական դրութիւնը պահել, որով ամեն ռուս իր հաւասարներուն վճռով կը դատուի։ Բեդրոզավոտսք քաղաքը կայսեր շնորհին առթիւ իր բերկրանքն յայտնեց լուսավառութեամբք և դրօշազարդութեամբ, և նախարարին ալ ամենուստ խնդակցութիւններ ընծայեց։

ԱՆԳԼԻՈՅ կառավարութիւնը, նոր գոհացում մը տալու համար իր Իռլանտացի կաթոլիկ հպատակներուն, մտադիր է եղեր դեսպան մը ղրկել Պապին քով և ի Լոնտոն ընդունիլ պապական նուիրակ մը, Իռլանտայի կաթոլիկ եպիսկոպոսաց անուանման ու պաշտօնավարութեան վերաբերեալ խնդիրներուն վրայ բանակցելու համար, բան մը որ ցարդ անպաշտօն կերպիւ տեղի կ'ունենար։ Ինչպէս ուրիշ անգամ բացատրած ենք, Պապերն Անգլիոյ նկատմամբ իրենց նախկին դիրքէն ի վաղուց հրաժարած ըլլալով, հիմակ Անգլիոյ մէջ առաջուան չափ խիստ հակապապական զգացում չկայ, և թէպէտ բողոքական Անգլիա իր նոր կրօնէն չի հրաժարիր, բայց նաև չի խորշիր Պապին հետ այն բանակցութիւններն ի գործ դնելէ զորս արդէն կը կատարեն ամեն եւրոպեան Տէրութիւնք որք կաթոլիկ հպատակներ ունին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Գերմանիոյ կառավարութիւնը, Քօնկոյի խնդրոյն վրայ Անգլիոյ տուած պատասխանէն գոհ չըլլալով, երկրորդ ծանուցագիր մը ղրկեր է անցեալ շաբթու։ Գերմանիոյ մամուլն ևս քան զևս խստութեամբ կը հարուածէ Անգլիոյ գաղթային քաղաքականութիւնը։

ԴԱՆԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Շլեզվիկ-Հոլշդայնէ դանիացի դերասանաց խմբին արտաքսումն հետևանքներ ունեցաւ։ Ի Քիլ Վիլհէլմ կայսեր նախագահութեամբ մեծ նաւարշաւ մը կազմուած էր, որուն շատ մը Դանիոյ զբօսանաւուց տէրեր ալ կը մասնակցէին։ Յիշեալ դէպքին վրայ, իրենց մէջ խորհուրդ ընելով, դանիացի զբօսանաւուց տէրերը որոշեցին չմասնակցիլ նաւարշաւին և ետ առին իրենց առագաստակիր զբօսանաւերը։ Դանիացիներուն օրինակին հետևելով, Շուէտացիներն ալ ետ կեցան, որովհետև յիշեալ դերասանաց արտաքսումը Շուէտի մէջ ևս լաւ տպաւորութիւն չէ բրած։ Այժմ գերման նաւատէրք իրարու հետ պիտի մրցին միայն։

Ի ՓԱՐԻԶ տեղի կ'ունենայ Միջազգային Մարմնամարզական Ընկերակցութեանց համաժողովը, Սորպոնի մեծ սրահին մէջ։ Ֆրանսացւոց նպատակն է վերահաստատել Յունական Ողիմպիական խաղերը, կամ տեսակ տեսակ ըմբշամարտութիւններն ու մարմնամարզներն։ Համաժողովոյն բացման առթիւ, գովեստիւ խօսուեցաւ հին Հելլենաց մարմնամարզական խաղերուն վրայ, և երաժշտաց խումբ մը երգեց և նուագեց Ապողոնի օրհներգը։

ԲԱՐՐԻՎԻ ԿՈՄՍԻՆ Հիրշֆելտ-Վոլֆ տան սնանկութեան պատճառաւ 400,000 մարք կորսուած ըլլալուն զրոյցն հերքուեցաւ։ Գերմանիոյ զօրավար վարչապետն հարստութիւն չունի, և շահագիտութիւն չըներ։

ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՔ. — Վերջին ինքնասպանութիւնն որոյ վրայ կը խօսուի Պերլինի մէջ՝ պետական-ազատականաց կուսակցութենէն Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովոյն անդամ Պ. ֆոն Հէտէի ինքնասպանութիւնն է, որ պանդոկի մը մէջ ինքզինք թունաւորեց անցեալ օր։ Մեծ գործարանի մը տէր Իսերլօն գաւառին մէջ, և 45 տարեկան էր։ Յուսահատութեան պատճառն յայտնի չէ։

Պ. ՏԸ ԿԻՐՍ նորէն ծանրապէս հիւանդ է։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ չորրորդ որդի Լորտ Էտուարտ Հէրպէրդ Սըսիլ անցեալ շաբթուն Ջէլսիի (Լոնտոն) Ս. Փրկիչ անկլիքան եկեղեցւոյ մէջ պսակեցաւ Մաքս ծովակալի աղջկան՝ Օր. Վայոլէդի հետ։ Լորտ Սալզպըրիի երկրորդ որդին որ անկլիքան եկեղեցական է, օրհնեց իր եղբօր պսակը։ Ծովակալ Մաքս առաջ արմատական էր. բայց ժամանակէ մ'ի վեր պահպանողական է։

ԱԶԴ

ԼԸՊԼ և ԸՆԿ. ժամագործարանին կեդրոնատեղին Շօ-տը-Ֆօն (Զուիցերիա), քառասուն տարիէ ի վեր այնքան նպաստաւորապէս ծանօթ, որուն ժամացոյցներն Արևելքի մէջ այնքան գնահատուած են ամենուրեք, փոխադրուած է ի վաճառատուն
Օրոսդի Պաք և Ընկերութիւն
Լօմէր Էֆէնտի խան ի Պոլիս
Ամեն տեսակի հարուստ մթերք. շուտափոյթ կատարում ամեն յանձնարարութեանց։ 1081 6—26

ԹԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԹԱՆՃԷՐ, 21 Յունիս.— Վարչապետ Էլ-Ղարնիդ ծանոյց Սպանիոյ դեսպանին թէ պատերազմական տուգանքին Ա. մասը Մարաքէշ ղրկուած է, բայց ինչ ինչ պատճառներով վճարումն ետ մնացած է։ Եթէ Սպանիա պնդէ, դրամը Մարաքէշ պիտի ղրկուի, բայց ճամբու վտանգը Սպանիոյ վերաբերելու պայմանաւ։

ՓԷՇԹԱ, 22.—Աւագաց Ժողովն ամուսնական օրէնքին վրայ յօդուած մը աւելցուց թէ այս օրէնք ամենևին չի դպչիր ամուսնութեան մասին կրօնական պարտաւորութեանց կատարման։ Ուրիշ փոփոխում չեղաւ։ Կարտինալ Վասկէրցեն յայտարարած էր կանխաւ թէ կաթոլիկ եպիսկոպոսներն այս նոր վիճաբանութեան կը մասնակցին՝ գէշ խմբագրուած ծրագիր մը բարւոքելու համար միայն։ Մեծ բազմութիւն մը խնդութեամբ ողջունեց նախարարներն և ծրագրին կուսակից աւագանին։

ՊԵՐԼԻՆ.—«Պուլկարիոյ Ազգային Պանքա» անուն պետական դրամատան 6 % տոկոսաբեր ոսկեդրամ պարտաթուղթք ստորագրեցան Նաքոյ Լանտաւ դրամատան ձեռամբ։ Ստորագրութիւնը բացուելուն պէս գոցուեցաւ, զի հրապարակ հանուածէն աւելի պարտաթուղթք կանխաւ խնդրուած էին։

ՓԱՐԻԶ.—Շալոնի բանակետղւոյն մէջ պատահած արկածին նկատմամբ հարցման մը պատասխանելով, պատերազմական նախարարն ըսաւ թէ թնդանօթայ համար նոր հրանիւթ մը կը փնտռուի, որ այնպիսի արկածներու առիթ չտայ։

ԻՍՄԱՅԻԼԻԱ.—Յունիս 11էն մինչև 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 104 շոգենաւերուն տասնօրեայ հասոյթն եղած է 2 միլիոն 280,000 ֆրանք։

Ի ԹԱՐԱՊԻԱ

«Բազմոն Հանդէս» բացատրութիւնը կատարելապէս չի համապատասխաներ երէկուան համախմբումին որ տեղի ունեցաւ Թարապիայի նորակառոյց օթէլին մէջ, կամ իր անունովը՝ Summer Palace-Hotel, որ իր անդրանիկ հիւրերը կ'ընդունէր միջօրէէն ետք։ Աւելի ճիշդը, ժամանց մըն էր այն՝ երկու սեռէ հրաւիրեալներու համար որոնք կ'երթային այցելել այդ մեծակերտ շէնքն իր լրմանը մէջ։

Վերին Վոսփորի բնակիչները պէտք չունին լրագիրներէն իմանալու անոր դիրքն. երբ շոգենաւը Բիւրէճ-Պուրնուէն դէպ ի Պէօյիւքտէրէ կ'ուղղուի,—կամ փոխադարձաբար,—Թարապիայի ծովախորշին ճակատը, գերմանական դեսպանատան ամարանոցին ետին, բլուրի մը կողին վրայ իր շուքը կը տարածէ այդ սպիտակ ու միաձև շէնքը, ծառերու շարքի մը ետին վանդակաւորուած։ Ճարտարապետութիւններ կան որոնք հեռուէն դիտուելով կը նպաստաւորուին. Վալօն-Լի ընկերութեան ամառնային պանդոկին համար հակառակը պիտի ըսենք։ Որքան մօտենաս, այնքան կը հաճիս։

Նաւամատոյցէն մինչև ծովախորշին ծայրը, քարափին երկար շրջանն ընելէ ետք, լայն դուռնէ մը ներս, դէպի աջ, աւազուտ անցքէ մը առաջանալով, կը հասնինք օթէլին առջև կամ ստորոտը. վերելքի համար երկու ճամբայ կայ. մէկը, քովընտի, կիսաբոլոր, սանդուխի ձևով, գեղակերտ բազրիքով մը եզերուած, որ ուղղակի կը հանէ դէպի առաջին յարկին առջև տարածուող դարաստանը. միւսը, մէջտեղէն, շէնքին լայնութեամբ բացուած կամարաձև մութ անցք մը, որ կը յանգի հովանուտ ծառուղիին ու շրջակայ բլրակներուն, որոնք կը տարածուին շէնքին ետևը։ Հակառակ դաշտային հրապոյրներուն որոնք սփռուած են այն կողմը, չի պիտի կրնանք աւելի առաջանալ. նախ հանդէսը. դէպի ձախ, լայն սանդուխէ մը,—ամեն բան «վերելք» է այս օթէլին մէջն ու շուրջը,—կը հասնինք մուտք դուռը որ կը բացուի մարմարեայ լայն գաւիթի մը վրայ. քանի մը քայլ ետև, ու ճիշդ դէմը՝ ապակեպատ բաժանմամբ մը կ'երևնայ դահլիճը։

Վերջապէս՝ Օթէլին մէջն ենք, օրուան հանդիսավայրը։ Բայց հոն ալ չի պիտի կրնանք դադար առնել. այդ սրահին կիսաւարտ կահաւորումը դիտելու միշտ ժամանակ կայ. հանդիպակաց դուռնէ մը, ուսկից լոյս և օդ լիառատ ներս կը յորդին, քանի մը աստիճաններէ իջնելով ինքզինքնիս կը գտնենք դարաստանին վրայ։

Շէնքին ամբողջ երկայնութեամբ, ծովուն վրայ, հիանալի ճեմավայր մըն է այդ դարաստանը կամ ընդարձակ Բէ[illegible]ը, ինչպէս որ կ'ուզէք։ Անգամ մը այդ բարձրաւանդակին վրայ, հինաւուրց ծառերու և նորակերտ շէնքին շուքին տակ, ուր կարելի է հսկել Վոսփորի բոլոր հովերը ու դիտել բոլոր գեղեցկութիւնները, ա՛լ կը դադրի հետաքրքրութիւննիս։ Այդ Բէ[illegible]ը՝ ամբողջ օթէլը կ'արժէ։

* * *

Բազմութիւնը,—ճի՛շդ ըսելով հասնողները,—հարիւր հոգիի չափ կան, աւելի կին քան էրիկմարդ. պարահանդէսի համեմատութեամբ բան մը։ Ամառնային արդուզարդերը, էրիկմարդոց հիացկոտ արտայայտութիւնները, կանանց զուարթ խօսակցութիւնները, մէկէն կենդանութիւն կուտան այդ խաղաղիկ դարաստանին, ուսկից կը նշմարուին հետզհետէ հասնող հրաւիրեալներն ալ, շոգենաւակներով, կառքերով, նաւակներով։

Ժամ 4 եւրոպական. Գաւիթէն կը հասնի նուագախումբին առաջին եղանակը. բոլոր ներկայները կը համախմբուին դահլիճին մէջ ու յոտնկայս կ'ունկնդրեն կայսերական Համիտիյէ քայլերգին. հանդէսը բացուած է։ Քիչ ետքը, կը հնչէ Մարսէյյէզը, որմէ վերջ կը սկսի քավալիէներուն փութկոտութիւնը՝ տիկինները առաջնորդելու համար դէպի պիւֆէի սրահը որ կարծես հմայքով մը կը լեցուի վայրկեանի մը մէջ։ Տանտէրներուն կամ հիւրընկալներուն մեծարանք մը ընծայած պիտի ըլլանք անշուշտ, եթէ ըսենք որ շքասեղանը անմերձենալի ըլլալու աստիճան շրջապատուած մնաց մինչև որ... պարապ բաժակներ ու պարապ պնակներ թողուեցան։ «Պզտիկ ճակատամարտ մը մղել պէտք է, կ'ըսէին յետամնացները, այս սեղանին մօտենալու համար»։ Ու այս զուարթ հեգնութիւնը գործնականի վերածելով, տեսանք քանի մը երիտասարդներ որոնք պատւոյ խնդիր կը սեպէին իրենց համար՝ գաւաթ մը շամփանեա կամ սառնաշաք մը խլել՝ տիկնոջ մը մատուցանելու։ Ինքզինքնուն համար, արդէն յուսահատած էին։

Այս ամենը, բնականաբար, շատ աւելի հաճելի ու զուարթ կ'ընծայէին շքասեղանը, քան եթէ իր աւանդական վայելքը ընծայէր անխափան բոլոր քիմքերուն։

Միակ բաժակաճառ մը արտասանուեցաւ, ֆրանսերէն լեզուաւ, ընկերութեան գլխաւոր մէկ ներկայացուցչին կողմէ՝ որ մեծարանք և երախտագիտութիւն արտայայտեց առ Վեհ. Կայսրն որուն հովանւոյն ներքև կը բազմանան, ըսաւ, հանրօգուտ շինութիւնք օսմանեան ոստանին մէջ և ի շարս որոց կը բացուի այս միջազգային հոյակապ պանդոկն ալ։ «Կեցցէ»ներով պարպուեցաւ այս բաժակը։

* * *

Պիւֆէէն կ'անցնինք շէնքն այցելելու։

Առաջին յարկը աւելի սրահներէ բաղկացած է քան սենեակներէ. սեղանատուն, ծխարան, խաղարան, [illegible] սրահ, փոքրիկ դահլիճներ, կէսմութի մէջ թողուած, փակուած փեղկերուն պատճառաւ։ Ասոնց կահկարասին յատկապէս Եւրոպայէն բերուած են, վայելուչ ու ճաշակաւոր։ Օթէլը, միւս երկու յարկերովը մէկտեղ՝ 90ի մօտ բաժանում կը պարունակէ, խուց կամ սրահ, առանց հաշուելու [illegible]։ Մանրամասն նկարագրութիւն կամ շինուածքին վրայ տեղեկութիւններ մի սպասէք այս տողերէն. արդէն, եւրոպացիներու, զբօսաշրջիկներու համար կառուցուած է Ամառնային պալատ-պանդոկը, որ Վալօն-Լի ընկերութեան ստացուածքն ըլլալով, մեծ դիւրութիւններ պիտի ընծայուին Եւրոպայէն ուղևորներ բերելու համար, ամառը՝ Թարապիայի և ձմեռը Թէփէ-Պաշըի (Լոնտրա) օթէլը բնակեցնելու. երկաթուղւոյ գիներն զգալապէս պիտի իջեցուին այս պայմանաւոր պայմաններուն համար։ Նիւթականին համար՝ այսչափ։ Աւելին կրնաք կարդալ ծանուցումներու մէջ։

Լսած էինք առաջուց որ Օթէլին պաշտօնէութիւնը Բարիզէն բերուած է, տնօրէնէն մինչև խոհարարը, 36 հոգի, կարծեմ. գէթ այնպէս յայտարարեց քարտուղարը, բարեկիրթ ու աշխոյժ երիտասարդ մը, որ երկու օրէ ի վեր Պոլիս հասած՝ շատ աւելի բան գիտէ Թարապիայի վրայ, քան տեղացիներէ շատեր։ Միտքս չի պահեցի թէ քանի արտավար է եղեր օթէլին շրջակայ հողերուն տարածութիւնը, քանի տեղ և քանի հեղ նուագածութիւն պիտի ըլլայ շաբաթը, ու դեռ կարգ մը բաներ զորս արագ արագ կ'իմացունէր։ «—Ձմեռը Բերայի օթէլը՝ պիտի փոխադրուիք.—Ո՛չ, մինչև աշնան վերջը հոս կը մնանք ու ձմեռը Նիս կը դառնանք մեր մարդերով»։ Կ'երևայ թէ այս օթէլին պաշտօնեայները, իրենց արհեստին բերումովը, զբօսաշրջիկի կեանք վարելու առաւելութիւնն ունին։ Ամառը Վոսփոր, ձմեռը Նիս։

Այդ պաշտօնէութեան մաս կը կազմեն կէս-երկոտասնեակ աղախիններ, ամբողջ ճերմակներ հագած, ու գլուխնին դրած ճերմակ գդակներ, որոնք նորութեան մը գաղափար տալու համար, կարգաւ կեցած են դուռներուն մօտ, անխօս ու ծիծաղուն։

* * *

Ծովուն կողմէն, Բէ[illegible]ին առջև, օթէլն ունի լայնկեկ գետին մը, մարմնական մարզանքներու յատկացուած. մէկ մասը բոլորաձև յարդարուած, հեծելանուորդներու համար. ուրիշ մը, քառակուսի, [illegible]ի համար։ Իսկ բուն պարտէզը շէնքին ետևի կողմն է, բլրակներու մէջտեղ. պզտիկ պուրակ մը գրեթէ, զոր արուեստը չէ եկած տգեղցնելու։ Երկար ու ստուերամած ծառուղի մը ուր կը տիրէ անուշ զովութիւն մը ու հեշտ անդորրութիւն մը, կը կտրէ կ'անցնի այդ տարածութիւնը. ծառուղիին խորէն, յետադարձ ակնարկ մը ուղղելով շէնքին վրայ, որ իր սպիտակ երեւոյթովը, լայն տանիքներովն ու խոշոր [illegible] կանգնած է բլուրի կողին վրայ, կրնանք մեր երեւակայութեան մէջ շինել այն դղեակներէ մէկը որոց նկարագրութիւնն այնքա՛ն կարդացեր ենք վէպերու մէջ։

Բայց անողոք ժամացոյցը չի ներեր թռիչ տալ այս երեւակայութեանց ու երկարել պտոյտը՝ այդ բանաստեղծական վայրերուն մէջ։ Հարկ է օթէլ դառնալ ու անկէ նաւամատոյց։ Վերադարձի իրարանցումը աւելի մեծ է քան ժամանմանը. յաջողութեան մաղթանքներ, շնորհակալութիւններ, ձեռքի սեղմումներ։ Կառք, նաւակ, շոգենաւակ, ամենը շարժման մէջ են այդքան հիւրերը փոխադրելու համար։ Թարապիայի հանդարտիկ ծովախորշը ու ամայի քարափը անսովոր կենդանութիւն մը առած են. շոգենաւ կը նետուինք ուր ոտքի վրայ պէտք է տոկալ քանի մը ժամուան հաճոյքը զոր վայելեցինք։ Տ. Ա.

ԻԶՄԻՐԻ Սբ. Հռիփսիմեանց վարժարանի համար կը փնտռուի վերակացուհի մը որ միանգամայն տնտեսն ըլլալ կարէ և ձևագործութեան։ Ամսական 5—6 ոսկի պիտի յատկացուի իրեն և բնակութեան սենեակ մ'ալ պիտի տրուի։
Համեմատաբար տարիքոտ ըլլալը աւելի յարմար կը դատուի այս պաշտօնին։
Դիմել Իզմիրի Ուսումնական Խորհուրդին։
Թիւ 5 3—6

(*) — Ա. յօդուածն հրատարակուած է Արեւելքի երեկի թուոյ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս օրուան Թ. Հաքիքաթն կը ծանուցանէ թէ կայս. Իրատէ մը արտօնած է Պէօյիւքտէրէի եկեղեցւոյն նորոգութիւնն և կայս. Ֆէրման ելած է։

Տօքթ. Խօրասանճեան և Տօքթ. Կ. Օրմանեան էֆէնտիներու այցելութեան վրայ յԱզգ. Հիւանդանոց, զոր ծանուցինք նախորդ շաբթուն, որոշուեր է որ յիմարաբոյժ Տօքթ. Մօնճէրի շաբաթը երկու անգամ՝ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը, կէս օրէն առաջ այցելէ Ազգ. Հիւանդանոցն և Տօքթ. Դ. Պալեան օգնական ըլլայ անոր, շարունակելով հանդերձ ներքին բժշկի պաշտօնը։

Պանտըրմա-Պալըքէսէրի Պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան, որ անցեալ շաբթու մայրաքաղաքս եկած էր, իր պաշտօնատեղին դարձաւ։

ԾԱՂԻԿ շաբաթաթերթը կանոնաւորապէս կը հրատարակուի Գայսէրեան Գրիգոր էֆէնտիի Ասըր գրատունէն. 3րդ Թիւն հրապարակ ելաւ այսօր։ Տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ համար 20, գաւառաց համար 31 ղրուշ։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, Միջօրէին, վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած այդ մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Մէքլէնպուրկի Դուքսն ու հետեւորդք, գերմանական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, պարսկական դեսպանը ու խորհրդականը, հոլանտական դեսպանը, կինն ու առաջին թարգմանը, ռուսական դեսպանատան երկրորդ թարգմանը, աւստրիական դեսպանատան երրորդ թարգմանն ու պահականաւուն սպայք, իտալական դեսպանատան պահականաւուն հրամանատարն ու սպայք, Օսմ. Պանքայի երրորդ տնօրէն Պ. Ուլֆինկ ու ընտանիքը, հանրային պարտուց վարչութեան ժողովին նախագահն ու կինը, Թէնպէքիի ռէժիին տնօրէն Պ. տը Զօկէպ ու կինը և վաթսունըհինգի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Պաղտատի նահանգին ոստիկան-զինուորաց հրամանատար Էտհէմ պէյի։

Իւլա երկրորդ աստիճան՝ Օտար Մալըյ Դիւանին քարտուղար Ավրամ էֆէնտիի, Քաղաքապետութեան հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Մահմուտ պէյի և Բ. Դրան հաշուակալութեանց դիւանին քարտուղար Սալիմ պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Տիարպէքիրի հեռագրական ու թղթատարական քննիչ Ակեահ էֆէնտիի և Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Բէսմի պէյի։

Սալիսէյի աստիճան՝ Սեվաստաբօլի օսմանեան հիւպատոս Իքլասիս Արիֆթիտի էֆէնտիի։

Րապիայի աստիճան՝ Ատանայի դեղագործ Բարսեղեան Կարապետ էֆէնտիի։

Խամիսէի աստիճան՝ Սըվազի թաղապետական բժշկի օգնական Շիրինեան էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պէրութի սեղանաւորներէն Ժօրժ Մուսա էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ երկրագործական մասնագիտաց ժողովին նախագահ Արամ էֆէնտիի, Օտար Մալըյ դիւանին քարտուղարներէն Խալիլ Հիլմի պէյի և Եէմէնի մաքսային տնօրէն Հասան Թահսին էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Էրզրումի Սպեր գաւառակին գայմագամ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Օտար Մալըյ դիւանին քարտուղարներէն Իպրահիմ պէյի և գրաքննիչ Երուանդ պէյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Եգիպտոսի Խտիւին մօրը քարտուղարուհի Սէնիյէ հանըմի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ հետեւորդներէն Գամէր և Նիւլ հանըմներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՆՈՒՑՈՒՄ.—Մէքլէնպուրկի Բարձր. Մեծ Դուքսին եղբայրն՝ Բարձր. Ֆրէտէրիք Ալյէռ Դուքսն, որ մայրաքաղաքս ժամանած է, երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, գերմանական դեսպան Ռատօլին իշխանին ընկերակցութեամբ՝ կայս. պալատն մէջ վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելու պատիւն ունեցաւ։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՆ այս առաւօտ ժամ 10 1/2 ին մասնաւոր կառախումբով Պէլկրատէն ճամբայ կ'ելնէ Կ. Պոլիս գալու համար։ Միջօրէին Նիշ ժամանելով հոն պիտի ճաշէ և յետոյ Վրանիա պիտի երթայ, ուր գիշերը պիտի անցընէ։ Վաղը առաւօտ Զիպէֆչէ կը հասնի և կիւրակէ ժամ 10.45ին Սէլանիկ։ Կուսակալ Զիհնի փաշայի ապարանքին մէջ շքեղ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Աղեքսանդր թագաւորին որ գիշերը Սէլանիկ պիտի անցընէ և երկուշաբթի օրը միջօրէի ճաշէն յետոյ Սէլանիկէն ճամբայ պիտի ելնէ Սուլթանիէ շոգենաւով։

Պէլկրատի օսմանեան դեսպան գնդապետ Թէվֆիք պէյ մինչեւ Զիպէֆչէ պիտի հետեւի Աղեքսանդր թագաւորին։

ՊԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Էսատ փաշա յունիս 14/26ին պիտի մեկնի, Մարսիլիոյ ճամբով Կ. Պոլիս գալու համար։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Նազըմ փաշայի Վէզիրութեան Մէնշուրը պիտի կարդացուի երկուշաբթի, ժամ 8ին, Ն. Վսեմութեան ապարանքին մէջ, ի Պոլիս։ Այս հանդէսին համար հրաւէրները ղրկուած են արդէն։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Յունիս 7էն 8, Թօքատի մէջ քոլերայէ հինգ դէպք և առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։ Զիլէի մէջ երեք դէպք ու երկու մահ։

—Յունիս 6էն 7, Էնկիւրիի Ավանոս անուն տեղը քոլերայէ ինը դէպք, որոց եօթը մահացաւ։

—Գըրշէհրի մէջ Յունիս 7էն 8, քսանըհինգ դէպք, որոց տասնըմէկը մահացաւ։ Առաջուան բռնուածներէն եօթը մահ։

—Եօզղատի կառավարութեան կեդրոնին՝ Ուզունլը գիւղաքաղաքին մէջ յունիս 6էն 7, քոլերայէ եօթը դէպք և եօթը մահ։ Բումտիկէն գիւղին մէջ երեք դէպք և երկու մահ։

—Եօզղատի մէջ յունիս 7էն 8, քսանը չորս դէպք, որոց երեքը մահացաւ։ Առաջուան բռնուածներէն չորս մահ։

—Գայսէրիյէ քաղաքին մէջ յունիս 7էն 8, երեսունը վեց դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն տասնըմէկ մահ։

—Յունիս 6էն 7, Սամսոնի մէջ երկու դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Ինեպոլիի մէջ՝ 9 դէպք և առաջուան բռնուածներէն 10 մահ։ Թրէմէի մաքրանոցին մէջ նաւու մը նաւաստիներէ մին մեռած է։ Յունիս 8էն 9, Սամսոնի մէջ երկու մահ։ Ինեպոլիի մէջ ալ առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։ Պաֆրայի մէջ դէպք չէ պատահած։

—Գասթէմունիի Իսկիլիպ գաւառակին մէջ յունիս 8էն 9, առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։

ՌԷԺԻՆ.—Կայս. կառավարութիւնը հրաւիրած է ծխախոտի Ռէժիի վարչութիւնը՝ պարգեւաւոր մրցում մը բանալ Սէլանիկի կուսակալութեան ծխախոտ մշակողներուն միջեւ, անոնց եռանդը արծարծելու համար որպէս զի աւելի լաւացնեն այդ կողմերու ծխախոտները որք ընդհանուր համբաւ կը վայելեն։

—Տրապիզոնի կուսակալը Բ. Դրան մատուցած է Սամսոնի Ռէժիի տնօրէնութեան առաջարկը որով արտօնութիւն կը խնդրէ Թրամուէյի պզտիկ գիծ մը շինել Ռէժիի նաւամատոյցէն Սամսոնի վերին ծայրը, դիւրացնելու համար մթերանոցներու ծխախոտին փոխադրութիւնը։ Բ. Դուռը այս առաջարկը յղեց ձեռնհաս պաշտօնատան։

ՖՕՆ ՏԷՐ ԿՕԼՑ ՓԱՇԱ, որ Մանաստըր գացած էր քննելու համար Գ. զօրաբանակի շրջանակին մէջ գտնուած ամրութիւնները, Սէլանիկ գացեր և ուրբաթ օրը ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս դառնալու համար։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ծախքով Եւրոպա ուսում առնող երիտասարդներէն ոմանք, կ'ըսէ Մօնիթէօր, իրենցմէ սպասուած աշխատանքն ու յառաջդիմութիւնը ցոյց չեն տար։ Այժմ Բ. Դուռը կը պատրաստէ կանոնագիր մը որուն համեմատ այն աշակերտները որոնց ըրած յառաջդիմութիւնը գոհացուցիչ չհամարուի, կամ թէ որոշեալ ժամանակի մէջ շրջանաւարտ չըլլան, պիտի զրկուին իրենց յատկացուած թոշակէն։

ՉԱՄԻՉ.—Իզմիրէն կը գրեն թէ անցեալ շաբթու անգլիական շոգենաւ մը 140 հազար օխայ առանց կուտի չամիչ բեռցեր է և այդ պատճառաւ չամիչի գինը բարձրացեր է։

ՄԷՔԼԷՆՊՈՒՐԿԻ Դուքսը երէկ Պոլսոյ կողմն անցնելով այցելեց Այասօֆիա մզկիթը, Եէնիչէրիներու ցուցահանդէսը, Պին Պիր Տիրէկը և Մեծ Շուկան։

ՏՕՔԹ. ՄԱԺԸՌԻ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, պատուակալ դեր-հազարապետի աստիճան տրուած է։ Տօքթ. Մաժըռի հիւանդանոցներու մասին իր կատարած քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ գործարանին համար Եւրոպայէն նոր բերուած մեքենաներն ու գործիները զետեղուած ըլլալով, բացումը այսօր կը կատարուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ իր բնակութիւնը Պէօյիւքտէրէի ամարանոցը փոխադրած է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան թարգման Պ. Հիւառ ընտանեօք Մարսիլիա ուղեւորեցաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ Սլասօնեայի անտառներուն մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր հրդեհ ծագած է և տակաւին կայ։ Կըսուի թէ կրակը ձգուած է Յունաստանի սահմանագլուխէն անցնող աւազակներու կողմէն։

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ, անդրանիկ որդի Եգիպտացի փոխճանաւ Հալիմ փաշայի, Աղեքսանդրիայէն ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս գալու համար։

ՓԱՐԱՏԱՂԻ սահմանագլուխն օսմ. պատուիրակ դեր-գնդապետ Ֆէհիմ պէյին յաջորդած է դեր-գնդապետ Օսման Րիֆաթ պէյ որ Շգօտրա ժամաներ է։

ԱՐՄՏԻՔ.—Երկրագործական նախարարութիւնը ծրագիր մը մատուցած է Բ. Դրան, ինչ ինչ միջոցներ առաջարկելով Պրուսայի, Էնկիւրիի ու Գօնիայի նահանգաց արմտիքներու սպառումը շատցնելու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Այտընի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան՝ թէ առջի գիշերը Ալաշէհրի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։

ՄԷՐՍԻՆԻ քարանթինայի բժիշկը Եաֆա փոխադրուած ըլլալով, այդ պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Մէրսինի թաղապետական բժշկի օգնական Տօքթ. Պասմի։

ՊԱԹԱՎԻԱՅԻ օսմանեան հիւպատոս Վէյի պէյ, որ ժամանակէ մ'ի վեր արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, մէկ քանի օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի երթայ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց ժողովն սկսած է քննել անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Իսմայիլ Ֆախրէտտին պէյի ծրագիրն, որով առաջարկած է շոգենաւային օսմանեան ընկերութիւն մը կազմել։

ՀԷՔԻՔԱՐԻԻ Ճուլամիրկ գաւառակին մէջ կատարուած մարդահամարի գործողութիւնն աւարտած է եւ Աշիրէթներունը պիտի սկսի։ Շրջակայից մէջ ալ այդ գործողութիւնը կատարուելով մինչեւ հիմա 13,600 անձեր արձանագրուած են։ Ոչխարահամարի գործողութիւնն ալ աւարտած է եւ անցեալ տարուան հետ բաղդատելով 9160 ոչխարներ աւելի արձանագրուած են։

ԱՒՍՏՐԱԿԱՆ շոգենաւք իրենց կեդրոնական վարչութենէն հրահանգ ստացած են ցնոր տնօրինութիւն բեռ չընդունիլ Սամսոնի համար։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Յունաց Պատրիարք Տ. Սօֆրօնիոս յունիս 5ին Սաքըզ ժամանելով օր մը յետոյ Լէրօս կղզին ուղեւորեր է։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան պահակ Մէք-Բրէ շոգենաւին մէջ առջի օրը ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Կաթսան մաքրուած պահուն շոգիի ծորակներէ մին դիպուածով բացուեցաւ եւ կաթսան մաքրող գործաւորին դէմքն ու մարմինը ամբողջովին խաշեցաւ։ Գործաւորը թէեւ հիւանդանոց փոխադրուած է, սակայն կեանքը վտանգի մէջ է։

ԿԱՊՈՒՏ ՀԱԶ.—Այս օրերս մայրաքաղաքիս տղայոց մէջ կապոյտ հազ երեւան ելած է։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ երկու փոքր տղաքներ սենեակի մը մէջ առանձին խաղցած ատեննին վառօդ գտեր եւ առանց ինչ ըլլալը գիտնալու կրակին մէջ նետեր են։ Վառօդը պայթելով երկուքն ալ ծանրապէս վիրաւորուեր եւ մէկ երկու օրէն յետոյ մեռեր են։

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Զինուորական բժիշկներէ կազմուած յանձնաժողով մը սկսած է քննել մայրաքաղաքիս դեղարանները։

ԿԱՐԿՈՒՏ.—Մայիս 21ին Ատանայի մէջ Եումուրթալըքի կողմերը սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով ընկոյզի խոշորութեամբ կարկուտ տեղացեր է և հունձքերը վնասուեր են։

ՄԱՐԱՇ.—Թէքիրտաղի Երէյլի գիւղախումբին ագարակներուն մէջ երեւան ելած մարախները բոլորովին բնաջինջ եղեր են։

ԱՏԱՆԱՅԻ պարսկական հիւպատոս Հաճի Միրզա Ալի խան, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնատեղին դարձաւ։

ՄԱՂՆԻՍԱՅԻ և Սալիհլիի միջեւ երկաթուղւոյ կառախումբը վաթսունի չափ ոչխարներ կոտորեր է։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Այս գիշեր Իսկիւտար Պէյլէր Օղլուի պարտէզի թատրոնին մէջ ֆրանսական օբերէթի խումբը, Պ. Սանորէի առաջնորդութեամբ, պիտի ներկայացնէ Լէ Բանրէն տը Վէօլէ, Լ'Իլ Տը Թիւլիբաթան և Լէ Շարպօնիէ օբերէթները։ Միեւնոյն խումբը կիրակի գիշեր ալ նոյն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ Մէւ Հէլէնէ և մէկ արարով կատակերգութիւն մը։

* * *

Պ. Լապրուսի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Lucia di Lamermoor Տօնիզէթթիի սիրուն օբերան։

Վաղը գիշեր, հրախաղութիւնք՝ միջնարարներու միջոցին։

* * *

Քոնքօրտիայի իտալական խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Իլ թովն Սօյլէ.—Իլ Կրան Գալլօ, և ուրիշ քանի մը երգախաղեր։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ռուպէնեան վարժարանի շրջանաւարտից ուղղուած քարոզը վաղը պիտի արտասանուի, իսկ մրցանակաբաշխութեան հանդէսը երեքշաբթի միջօրէէն ետք ժամը 4 1/2ին և շրջանաւարտ կարգի բանախօսութիւնք և վկայականաց բաշխումը չորեքշաբթի, միջօրէէն ետք ժամը 3ին (Ր. Ե.) տեղի պիտի ունենան։

* * *

Սկիւտարի աղջկանց Ամերիկեան դըպրոցին (նախկին Հօմ-Սքուլ) շրջանաւարտից վկայականաց բաշխումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ հինգշաբթի, միջօրէէն յետոյ ժամ 2ին (Ր. Ե.)։

Գաւառական լուրեր

ՎԱՆ, 11 մայիս

Ցաւօրդաբար երկու տարւոյ աննպաստ հունձքերու արդիւնք լինելով ինչպէս շրջակայ նահանգները, գաւառս մէջ ալ հացի նուազութիւն կը տիրէր. Թէեւ մեր հունձքեր աւելի միջակ էին քան թէ աննպաստ, սակայն մեր ցորենի հրապարակն ուղղակի յարաբերութեան մէջ լինելով Պիթլիսի, Մուսուլի եւ այլ շրջակայ գաւառաց հրապարակաց հետ, հետզհետէ ազդուեցաւ և ցորենի գինն աստիճանաբար վրայ գրաւ. Պարսկաստանէն ցորենի արտածման արգելքն ալ ոչ նուազ նպաստեց այս բանին։

Մինչդեռ այս պարագաներ ի նկատի առնելով՝ ժողովուրդը մօտալուտ սովի մը պատրաստութիւններ կը տեսնէր, նահանգիս կուսակալ Պահրի փաշա կանխահոգ նախատեսութեամբ ամէն միջոցներ ձեռք առաւ սովի դէմ։ Մինչ շրջակայ գաւառներու մէջ հացի գնոյ տարապայման կերպով բարձրանալէն աղքատ դասակարգը նեղուեցաւ, մեր հրապարակի վրայ 530 դրամ կշռող օխայ հացը 60 փարայէ աւելի չի ծախուեցաւ և աղքատ դասակարգը աւելի դիւրաւ հաց ձեռք բերելու դիւրութիւններ վայելեց։ Առանց հօգածու շնորհաց Վեհ. Սուլթանին որոց արժանաւոր գործադրիչ կը հանդիսանար Պահրի փաշա, մեր ցորենի հրապարակը շրջակայ գաւառներու չափ և գուցէ աւելի նեղուէր։ Այս, ինչպէս նաև ամէն առթիւ, ժողովուրդը կը կրկնէ իր բարեմաղթութիւններ վասն արեւշատութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Սովի երկիւղէն սովորականէն աւելի վարուցան եղած է։ Այս բան, ինչպէս նաև գարնանային նպաստաւոր անձրեւներ առատ հունձք կը խոստանան. ցորենի գինն այժմ 50 օխան 45-50 ղրշ.ի կը ծախուի և հետզհետէ իջնալու յոյս կայ։

ՏՕՔԹՕՐ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
Մանկաբարձ եւ Կանանց հիւանդութեանց

Հաստատած է իր բնակութիւնը Բէրայ Պէյլիք Փարմաք գափու փողոց թիւ 2 տունը։ Ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի իր տունը։

Ուրբաթ կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։ Կը կատարէ մանկաբարձական և կնախտաբանական գործողութիւններ։ Կը խնամէ ելեքտրականութեամբ ըստ պարագայից։ 1033 19—20

ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ
ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ
ԳՐԵՑ
ՅԱԿՈԲ ՄԱԹԹԷՈՍԵԱՆ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Սրբագրեալ եւ Յաւելեալ

Արդի գիտութեամբ մշակեալ միտք մը չէ կարող չզբաղիլ հոգեւոր խնդիրներով։ Գիտութեան [illegible] «ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ», ժամանակիս պահանջներուն [illegible]։ Նշանաւոր անձինք վկայած են թէ յիշեալ մատեանն [illegible] այդ պէտքին։

Ուսողութեամբ կարդալ պէտք է։

Հեղինակը՝ սոյն նոր հրատարակութիւնը կ'ընծայէ յիշատակին իր վաղամեռիկ դստեր Օր. Պայծառի, որոյ կենդանագիրն եւ համառօտ կենսագրութիւնը զետեղուած են գրքին սկիզբը։

Գործը կը բաղկանայ 400 էջերէ, ընտիր թղթով, մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ կազմով։

ԳԻՆ 12 ՂՐՇ.

Կեդրոնատեղին է Զ. Մաթէոսեանի քրքավաճառանոցը, թիւ 27, Ֆինճանճըլար, Կ. Պոլիս. կը գտնուի նաեւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

ՏՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ
ԹԷՔԷ ՊԱՇԸ, ՓԱՍՍԱԺ Տ'ԱՆՏՈՒԱ
(Կից Խօրասանեան դեղատան)

Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Մասնաւոր խնամք ծննդաբերական եւ ջղային հիւանդութեանց։ Կ'ընդունի բշ. դշ. եւ ուր. օրերն յետ միջօրէի, ժամ 7էն 10 (ր. թ). հինգշաբթի օրերը միեւնոյն ժամերուն ձրի։

Գշ. Եշ. և Շբ. օրերն առաւօտեան ժամ 3էն 4, Մէրհամէթճեան դեղարանն Պահճէ գափու)։ 960

Հրատարակութիւն Ս. Դաւթեանի
NOUVELLE MÉTHODE
ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
Աշխատ. ՕՐԻՈՐԴ ՍԱԹԵՆԻԿ ՀԱԼԷՊԼԵԱՆ
Ի պէտս ազգային վարժարանաց

Կեդրոնատեղի, թիւ 11 Գազազլար խան Պահճէ գափու, Կ. Պոլիս, Գրատանեակ ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ։ 1078 6—8

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

11/23 Յունիս 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիններ	
						Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100		1	Քօնսոլիտ Սէրի A	1881	62 20	— —
» 10,241,048	100		1	» » B		38 30	— —
» 30,332,311	100		1	» » C		28 —	28 10
» 43,963,396	100		1	» » D		26 34	27 02
Ֆր. 793,000,000	400		—	Րումէլիի երկաթուղի	1870	120 —	122 75
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	96 —	— —
Ֆր. 185,631,180	500		5	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	— —	— —
	Ամբողջական	Վճարուած					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863		
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 33	— —
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քօնսդանդինօբլ	1872	3 18	— —
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 38	— —
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի հանքին	1878	44 —	— —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	— —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	— —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1832	5 96	— —
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		511 —	— —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1333	18 30	18 32
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1392	1 87 1/2	— —
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1393	6 42 1/2	— —
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1832	365 —	— —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) Dի ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 ճատի	1	90
1 ամսուան համար	3	75
1 օրուան համար	—	85
Ռըբբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	109	7/8
Փարիզ » Ֆր.	22	92 1/2
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	32 1/2
Պերլին չէք Մարք.	18	47 1/8

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 ճատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	—	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	6
20 Ֆրանքնոց	87	19
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	50
Մէճիտիյէ	108	2
Մանր արծաթ	102	30
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

10/22 Յունիս 1894

ՓԱՐԻԶ		
Քօնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	38	85
» » C » »	27	30
D (Բացուած »	24	65
(Գոցուած »	24	67
Րումէլիի Երկաթուղի »	123	37
Բրիօրիթէ »	474	63
Մաքսային Պարտաթուղթք »	511	87
Օսմանիյէ »	441	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	430	—
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	637	50
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	100	45
» » 3 1/2% »	107	20
» Իտալական »	79	30
Քրէտի Լիոնէ »	736	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	960	—
Քոնդուառ տ'Էսքոնդ »	507	50
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2875	—
Եգիպտական Միացեալ »	515	62
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	170
ՎԻԵՆՆԱ		
Րումէլիի Երկաթուղի Ֆիորին	65	70
Օսմ. Ռէժի »	212	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	125	60
» Փարիզի » »	49	75

ԼՈՆՏՈՆ		
Քօնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	62	50
» » B »	38	75
» » C »	26	87
D (Բացուած »	24	37
(Գոցուած »	24	43
Օսմ. Փոխառութիւն 1871ի	100	—
Փոխառ. 1877 (Տիֆէնս Լօն)	103	25
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	15	37
Այտընի Երկաթուղի »	14	50
Գասապայի » »	19	—
Միացեալ Եգիպտական »	102	50
Առանձնաշնորհեալ » »	—	—
Անգլ. Քօնսոլիտէ »	101	37
Ռանթ Հելլենական 4% »	33	—
» » 5% »	31	50
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	89	—
» » Նոր 6% »	102	25
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	325
ՊԵՐԼԻՆ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	97	60
Րումէլիի Երկաթուղի »	107	20
Անատոլուի Երկթղ. 1/4 Պրթղթ. »	93	20
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	350
» Փարիզի » 2 ամիս	80	85

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԵՒ
ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. Պաղտատլեան
ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՈՑ
ՀԱՆԴԵՐՁ ՉԱՆԱՉԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՕԹՈՒԹԵԱՄԲՔ

Գրատունս երկրորդ անգամ ի լոյս ընծայած է սոյն գեղեցիկ եւ սիրուն Գրացանկն ուր ամփոփուած է.

Ա. Իւրն սեփական գրքերն, որոց պարունակութեան մասին կուտայ ուրոյն պիտանի ծանօթութիւններ իրենց գներով։

Բ. Հրապարակի վրայ յաճախեալ դպրոցական, գիտական, գրական եւ այլ ամէն տեսակ գրոց ճոխ ցանկ մը իրենց գներով։

Գ. Պաղտատլեան գործատան այն է՝ Տպարանի, Վիմագրատան, Կազմատան եւ Գրատուն-Թղթավաճառանոցի վերաբերեալ տեղեկութիւններ։

Դ. Համայն Թուրքիոյ Թղթատարութեան սակագնաց մասին կարեւոր գիտելիք, ուր մի առ մի ցուցուած է Նամակներու, Թղթերու, Գրքերու, Նմուշներու եւայլ եւայլ Աւանդներու սահմանեալ փոխադրութեան գիներ հեռաւորութեան շրջանակաց համաձայն։

Ե. Հեռագրական կանոնագիր եւ սակագին համայն Թուրքիոյ։

Զ. Համեմատական արժէք օտար դրամոց։

Է. Դրոշմաթղթի կանոնագիր եւ ցուցակք գնոց ըստ վերջին 1894 տարւոյ տրամադրութեան։

Ը. Մշտնջենական Օրացոյց դիւրըմբռնելի, ու պարզ տախտակի մը վրայ կը պարունակէ 1600էն մինչեւ 2400 տարիներու ամսաթիւերն ու օրերը։

Գրացուցակիս Ա. տպագրութիւնը ինչ ինչ կարեւոր գիտելիքներ պարունակելուն պէտք ունեցող թէ ոչ ծրի ըլլալուն համար հազարաւոր օրինակներն սպառեցան սուղ ժամանակի մէջ. ուստի այս անգամ պարտաւորուեցանք 2 ղրշ.ին սահմանել անոր արժէքը [illegible] տպագրութեան եւ այլոց պէտք ունեցողներուն միայն [illegible]։

Ընդդէմ պնդութեան.—Վիշիի լուծիչ փոշի։

ԱԶԴ

Առեւտրական գործառնութեանց թէեւ անփորձ սակայն պարկեշտ ու ուշիմ պատանի մը պատրաստ է վաճառատան մը մէջ օգնական գրագրի եւ կամ մի այլ պաշտօն ստանձնել։ Դիմել «Արեւելք»ի Խմբագրատունը։ 7

ՏՔԹ. Ն. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Մասնագէտ կանանց և ծննդաբերական գործարաններու հիւանդութեանց, որ 5 տարիէ ի վեր իր արուեստը կը գործադրէ, ասկից մէկ ու կէս տարի յառաջ Բարիզ գացած ըլլալով կատարելագործուելու համար, մանաւանդ մասնագիտութեան մը մէջ, այս անգամ Նէքերի Հիւանդանոցի բժշկապետ-դասատու, Պ. Կիւյօնի վաւերացեալ հաստատագրին արժանանալով մայրաքաղաքս վերադարձած է։

Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջը Կամուրջի գլուխը Քիւչիւքեան էֆէնտիներու եւ կէս օրէ յառաջ Օրթագիւղ, Միսքճեան էֆէնտիի դեղարանները։

Իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրի կը դարմանէ երկուշաբթի ի Պոլիս և ուրբաթ յՕրթագիւղ։ 18—20

ՏՕՔԹՕՐ ՍԻՄՈՆ ԱԲՈՍՏՈԼԻՏԷՍ

Բժիշկ Նէտի-Գուլէի յունաց հիւանդանոցին, մասնագէտ ուղեղային հիւանդութիւններու, ողնածուծի և ջիղերու, ինչպէս նաև մտաւորական հիւանդութիւններու, (անդամալուծութիւն, կաթուած, դնդերահարութիւն տղաքներու, յօդացաւ, լուսնոտութիւն, կանանց ջղախտութիւն, գլխացաւ, ուղեղատապ և ջիղերու տկարացում եայլն)։

Հիւանդ կը նայի կէսօրէն ետք ժամը 3էն 5։ Բերա, Թաքսիմ, Սըրա Սելվի փողոց, թիւ 162, յունական Զաբբիօն վարժարանին դէմը։ 1071 9—35

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1860 ԻՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
[illegible]
ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՊՈՒՃՃՈՒԼԱՐ, ՓՈՔՐ ԱՊՈՒՔ ԽԱՆԻ ԿԻՑ, 4, 6.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

Այս բազմամեայ համբաւաւոր Տուն, ընդարձակ քառայարկ շէնքի մը սրահներուն մէջ, իր Գաւառացի եւ Պոլսեցի Պատ. յաճախորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրած է մետաքսէ, բրդէ, գծանէ, բամբակէ, ֆիլտէքոսէ այլ եւ այլ տեսակ հագնելիք ամառնային եւ ձմեռնային. դանակեղէնք եւ այլ մանր երկաթեղէնք, Խուրսէվարի եւ Թօֆանճիլէրի ամեն առարկայք. բանուածներ, ժամացոյցներ, մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ (մինչեւ քառորդ տուզինա). — Դուլպա, Թաշկինակ, Ֆանիլա, խալըը, անձեռոց, բլաստրոն, փողկապ, վզնոց, գօտի, ժարէգ [illegible] եւ կանանց, միսօ, պէլըա, շալ, քաբիւշոն. Նաեւ անուշահոտք, եւ զմելի, մկրատ, ածելի. ոսկի, արծաթ եւ նիքէլ ժամացոյցք, փանտիւլ, շղթայ, զանգակ. Ծխախոտի, սիկառի [illegible] կաշեղէնք, տիկնանց պայուսակներ, նաեւ արմօնիկ, ֆէնիքս, արկղ, [illegible]. Խաղալիկներ ֆրչա). Անկողնոյ ծածկոյթք բիրք եւ բուրդ. Սեղանի սպաս [illegible]. — Ուղղակի յարաբերութիւնք եւրոպեան եւ ամերիկեան գործարանաց հետ. Ամենէն խիստ ձեռ[illegible] եւ ամենէն համեստ Բսակն հաւասարապէս գոհ կրնան մնալ. Ընդարձակ գործառնութիւնք գաւառաց հետ. Ցանձնարարութիւնք շուտ եւ ճիշդ կը կատարուին. Երաշխաւորեալ մեծաքանակ գնորդներու ապառիկ ալ կը տրուի. ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ։ 1038 16—42

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

881

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած՝ Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վաճառքի ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահութեան զինքը ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց բեռներն և դրամաթղթերն խիստ յօժարակ պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ԴԱ. ԱԹԻՒ 771

ԻԼԱՆ ՊԱԳՐ ՄԻՐԱՍԲԵՐԻ

Տոյիրէի աւքէրիյէ ազարաթընտան Այվանսէրայ Գափուսը խարիճինտէ վագը պագգալ տիւքքեանը քիրայա վիրիլէճէկինտէն իսթիճարէ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տայիրէսի չուպեի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ եյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 33 2—3

Նիզամիէ խազինէսինտէ պուլունան ֆապրիգայը հիւմայունլար իլէ մահալը սայիրէ իչուն միւպայաասը մէվգրի մինագասայա վազ օլունան 100.000 ճէտիմ գանթար է բէյլի մատէն քէօմիւրիւնիւն իթասընա թալիպ օլան վէ չէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին իչպու հազիրանը րումինին 15ինճի չարշանպէն կիւնինէ գատար մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 34 2—3

Միւպայաասը մէվգրի մինագասայա գօնուլան 1000 սանտըք կազըն պէնէր սանտըղը 23½ ղըշ'տա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու հազիրանը րումինին 13ինճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ պիլ մինագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 32 3—3

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ, Պօրտօյ, Միջերկրական և Սեւ Ծովք միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ռամսէս	3000	Թիպր	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըբնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Իսթրիպրուք, ամսոյս դէպի 15ին Լիվըրբուլէն սատ կը սպասուի ընդհանուր ապրանքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ոսթրոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պոնտոսի միջև կանոնաւորապէս բանող

Մէնէլիք շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Տրապիզոն, յուլիս 26ին երեկուան ժամ 4ին (Ր. Ե.)։

Սէրթավի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յուլիս 3ին։

Բաթում-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանս

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղղ. Միջերկրականի ծովուն և Լիվըրբուլի և Սեւ-Ծովու միջև

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ումպրիա	7718	Գամփանիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալլիա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սալակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	1246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալկըրո	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մարոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինոյն արհեստական ատամներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասատարիկ ցաւած ատամները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ատամի հիւանդութեանց։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչև կէս օր։ 114

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատուած է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պռնէ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»-ի ի	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գլխաւոր գործակատարն՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Պօղոսեան, մասնաւոր անօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 690

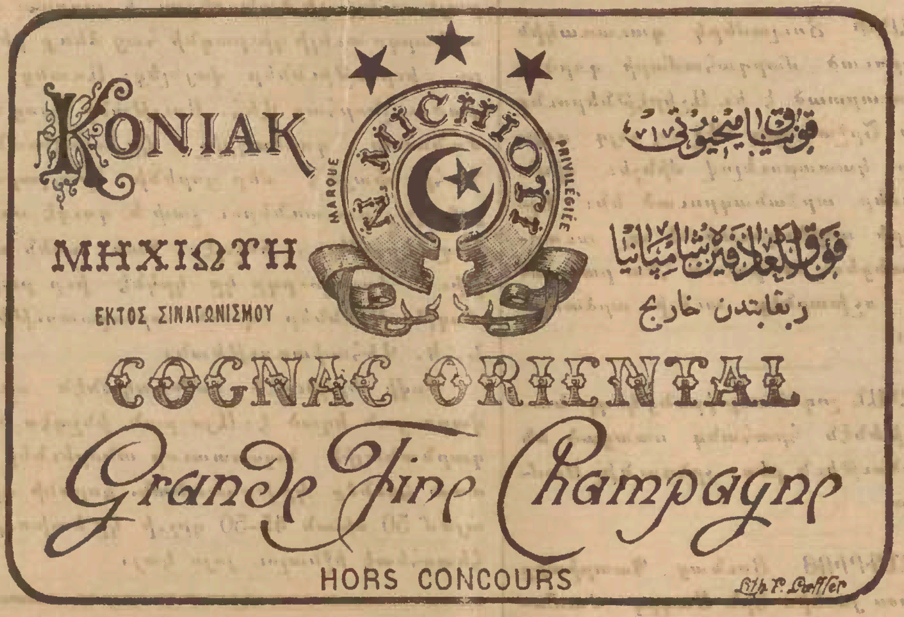

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ
CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՔՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՅՐ

[illegible]

ԽՆԴԻՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

ՔՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱԶԱՏ ԳԻՆԻԷՆ
Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՐԷԱՅ

Փորձեալ հիւանդ և ապաքինեալ անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր քիմիագիտաց և բժշկաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորև կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմանոս. դասատու ընդհանուր քիմիագիտութեան եւ Տնօրէն բնալուծարանին։

Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.

Օթ. Ռուսոփուլօս. օգնական դասատու Քիմիագիտութեան ազգային Համալսարանին եւ զինեբան բնազէտ նաւային վարժարանին։

Սփ. Ա. Իզօնոմ'իտիս. Քիմիագէտ եւ օգնական դասատու Համալսարանին։

Տ. Օրֆանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։

Թ. Աֆէնտուլիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պիրէայի Հան. հիւանդանոցի։

Ե. Գարամիցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Աթէնքի գործնական բժշկութեան։

Մ. Հաճիմիխալիս. դաս. Համալսար։

Տ. Գօնսուշաս. դաս. Համլս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։

Ա. Զիննի. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբարձական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբարձարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպիոյ զանազան գիտական ընկերութեանց։

Ի. Ղալվանիս. դաս. Համլ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։

Ն. Տ. Մագգա'ս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Էվանկէլիզմօ'ս» հիւանդանոցին։

Ս. Մէրգո'ւրիս. Տնօրէն քաղաքապետական «Էլփի'ս» հիւանդանոցին։

Է. Գալլիօնճիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան.

Ալ. Սգո'ւֆօս. բժշկապետ զօրաց։

Ե. Լաղուտարիս. բժշկապետ նաւ. զօրաց։

Ն. Բէզօփուլօս. դաս. ախտաբանութեան։

Է. Ֆօգա'ս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերթ.

Ք. Գամպա'նիս. բժիշկ թագ. արքունեաց։

Ն. Քս. Տէլլաբօրթա. դաս. Համալս։

Օփ. Գօնտօլէ'օն, Տնօր. վիրաբժ. գիտ.

Խառթ. Տամուլիա'նօս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին դեղօրէից։

Էլ. Տրի'գաս. դեղ. նաւային զօրանոցի.

Ն. Փաւթա'քիս. բժիշկ ի Պիրէա։

Ա. Է. Ա. Գօմնօս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յեգիպտոս։

Ե. Զանկարօ'լաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ ընկերութեան Եգիպտոսի եւ Փարիզու բժշկական Ակադեմիայի։

Ն. Մօսխա'ղօս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին.

Զամպաքօ'ս փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլք յայտագիրներ և կարծիքներ թէ' ներքին և թէ' արտաքին նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ԲՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ ՓԻԷՐ ԱՓԷՐԻԻ

Թիւ 2,164

Փիէր Ափէրի Քիմիագէտ իրագեկ եւ երդմնեալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աւստրիոյ, Գերմանիոյ եւ հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵԱՌՔ Ս. Ի. եւ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ
ի Պիրէայ հրապարակ Ապօլօնի

Ձեզ պատրաստեալ քօնեաքը քիմիական բնալուծութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները.

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐՐՔ

Պարունակեալ քանակութիւն իւրաքանչիւր շիշի 775 խորանարդ հարիւրամէտր.—Տեսք յստակ.—Ցոյժ թեթեւ թթու.—Հոտ հաճելի եթերի նման.—Համ կիզիչ եւ ախորժելի.—Գոյն ոսկեդեղին.—Կազմութիւն հոսող եւ փոքր ի շատէ անհասատ.—Մրուր ոչինչ.—Խտութիւն 0,939—15° աստիճան։

Աստիճանք.	Ե. Լուսսաք	43, 5—15°
»	Գարթիէ	17,50—15°
»	Վօլէ	18,00—15°
Նուազում.		83

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական խաղողի գինի 43,40—100,00—ջուր 55,00—100,000.—Շաքարեղէն թանին. Նիւթական տարր 1,50—100,000։

Սէվալիէ, Շաթօ, Վիտէրխալ, Ստէյնէր, Սալէ, Մօլիէր եւ Ստէյնէն ցոյց տրուած եղանակներու հետեւելով՝ ընդունայն աշխատեցանք ձեր պատրաստած ՔՕՆԵԱՔին մէջ օտար նիւթեր գտնելու։

Մեր խուզարկութիւններէ բացայայտ կ'երեւի որ ձեր ՔՕՆԵԱՔը ոչ մի օտար ցքի կամ ներկիչ նիւթ կը պարունակէ եւ ոչ արհեստական համեմներ, այլ խաղողի հարազատ գինիէն պատրաստեալ է, որով ջերմապէս կը յանձնարարեմք ամեն կամեցողին լաւ ՔՕՆԵԱՔ ունենալու։

Ի Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 1891
Փ. ԱՓԷՐԻ

Թիւ 1,203

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պ. Պ. Մէթաքսաս եղբարց հրաւիրանօք ի Պիրէայ գտնուած քօնեաքի գործարաննին այցելեցի եւ հոն պատրաստեալ ըմպելիին նախնական նիւթերը քննելով գտայ թէ խաղողի ցքին կը հանուի 1890 Lille քաղաքին Warein գործարանին շինած կայլակագործիով եւ գործածեալ գինին «ճերմակ Մօսխա'թօն» է. գտայ նաեւ թէ 42 մեծ տակառաց մէջ 85,000 օխա պատրաստի քօնեաք կը գտնուի որ տարիէ մը աւելի շտեմարանեալ է. զուտ հելլենական Գինիէ եւ որ կը պարունակէ 42,5 °/₀ բնական ցքի գինւոյ բոլոր անուշահոտութիւնն ունեցող։ Ուստի կարող եմ յանձնարարել ի պաշտօնէ Մէթաքսաս եղբարց ՔՕՆԵԱՔը իբր հարազատ հելլենական որ կրնայ մրցիլ գաղղիական հարազատ քօնեաքներուն հետ։

յԱթէնս 4 Օգոստ. 1892
Տ. Կ. ԽՐԻՍՏՈՄԱՆՈՍ
Դասատու ընդհանուր բնալուծութեան եւ Տեսուչ բնալուծական գործարանին.

Միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ 815

ԿԱՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԸՐ

Լաւագոյններն աշխարհի մէջ։ Ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամենէն բարձր վարձքերն ստացած է։ Սինկըր գործարանը միայնակ աւելի մեքենայ կը ծախէ քան բոլոր միւս գործարանները միահամուռ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենաները կը կատարեն ամեն տեսակ գործեր։ Իր մեծ համբաւին պատճառաւ, բազմաթիւ կեղծեր շինուած են։ Ուրեմն միակ չի բաւեր Սինկըր անունը մեքենային վրայ. ճշմարիտ Սինկըր մեքենայ մի միայն կը ծախուին Գ.Կ. Էնտլիւրկէրի մթերանոցներուն մէջ, Պոլիս, Սուլթան Համամ. Թիւ 2. Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, դատարանին դիմացը. Քարաքէօյ, Շիշլիի Թրամուէյին կայարանը. Բերա, Կալաթա-Սէրայի վարժարանին դէմը։ Սինկըր ընկերութիւնը մասնաճիւղեր ունի Թուրքիոյ ամեն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենան կը կրէ գործարանի սա մարքան.

Թիւ 1058

14—78

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1894 ՄԱՅԻՍ 17ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

Վոսփորէն ելնող շոգենաւեր	
11 15	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11	Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11	Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 15	Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Չէնկ.Պէյլ.Գզկ.
12	Ենմ.Մէզ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.Իսթէն.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
12 45	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Եէնք,Միրկ,Պօյ,Ր,Հս,Պէպ,Արնվ,Գրչ,Օրթ,Պշկ,
12 5	Պէյզ.Բշպ.Ենք.Չպգ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Պէպ.Արն.Չնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշք.Գապ.
12 40	Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
1 45	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
2 —	Ենմ, Մէզ, Պէօյ, Թարպ, Պէյզ, Բշպ, Չպգ, Գնլ, Ա,Հս.Գնտ,Վնք,Չէնկ,Պէյլ, Գզկ,Պէշկ։
2 40	Ր,Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէզ,Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ
3 —	Ենմ. Մզրպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹԷՆ. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշքթ.
3 45	Եէն. Մէզ. Պէօյ.Թար.Պէյզ, Բշպաշ, Չպգ, Գանլ, Ա,Հիս,Գնտ,Վնք,Չնկ, Պէյլ,Գզկ,Պշկ։
4 15	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
5 —	Ենմ.Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. Էմիրկ. Ր.Հս. Պէպ.Արն.Օրթ.Պշք.
5 30	Եէն.Մէզ.Պէօյ. Թար.Պէյզ. Փ, Պաշճէ Չուպ. Գանլճ. Ա. Հիս. Գանտ,Վանք, Չէնկ. Պէյլ, Գուզկ. Պէշիկթ։
5 45	Եէն, Մէզ, Պէօյ, Թրպ, Եէնք, ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր.Հս. Պէպ, Արնվ, Գրչ.Օրթ, Պշկ,
7 —	Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արնվ.Չնկլ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ. Իսկ. Պշք.
7 —	Ենմ.Մէզ.ՊէօյԹրպՊէյզ.Բշպ.Ենք.Միրկ.Գնլ. Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արն.Չնկ.Պէյ.Օրթ Գզկ Պշք.Իսկ
7 45	Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
8 45	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ. Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա. Հս. Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 15	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք. ՍԹՆ. Պօյ.Ր. Հս. Արն.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
9 40	Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թրպ, Պէյզ, Եէնք, Չպգ, Ա, Հս, Արնվ, Պէյլ, Գզկ, Իսկ։
10 —	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.
10 25	Եէն, Մէզ, Պէօյ, Թապ, Եէնք, Օրթք.Պէշ.
10 40	Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Պէյզ. Բշպ. Չպգ. Գնլ.Ա.Հիս. Գնտ. Վնք. Չնկ.Պէյլ.Գզկ. Իսկ,
11 —	Մէզ, Պէօյ, Թարպ, Եէնք,Պօյճ, Ր,Հս, Արնվ, Օրթաք, Պշք.

Կամուրջէն Վոսփոր ելնող շոգենաւեր	
12 30	Պէշկ. Օրթ, Արնվ. Պէպր-Էմիր-Եէնք-Թրպ-Պէօյ-Մէզպ-Ենմ-Ր-Ա-Գվ.
1 15	Պշկ.Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր.Հս. Մրկ. ՍԹՆ, Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
1 30	Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Չպգ. Բշպ.Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.
2 —	Պէշ.Օրթ.Արն. Պէպ. Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզպ. Ենմ։
2 30	Պէշ. Օրթաք. Եէնք. Թրպ. Պէօյ. Մզ-Ենմ.
3 30	Իսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէն. Վանք. Գանտ. Ր. Հիսար Գանլ. Չուպգ. Բշ. Պճ. Պէյզ. Թրպ. Պէօյք. Մէզպ. Եէնմ։
3 15	Պշք.Օրթ.Գրչ. Արն Ր.Հս. Պօյճ. ՍԹէՆ. Ենք. Թրպ.Պէօյ.Մզրպ.Ենմ.
2 20	Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ, Պզգ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմ.
4 —	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ,ՍԹՆ Ենք. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 —	Իսկ.Պշկ.Գզկ,Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Պէպ. Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Չպգ.Մրկ.
5 15	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 —	Գապ.Պշկ.Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ.Ենք. Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 —	Պշկ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.ԱՐ.Հ.Պօյճ. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 35	Պէշկ-Օրթք-Արն-Եէնք-Թար.Պէօյ-Մզպ-Ենմ.
8 —	Իսկ- Գուզ- Պէյլ- Չէնկ- Արնվ- Գանտ- Ա. Հիսար Գանլ- Չուպգ- Բաշպճ- Պէյզ- Թրպ- Պէօյք- Մէզպ- Եէնիմ.
8 30	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 15	Պշկ.Օրթ. Արվ. Ր.Հս. Պօյճ.Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.
10 5	Գապ.Գզկ,Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ,Ա.Հ.Գնլ.Չպք. Բշպ.Պզգ.Թրպ-Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20	Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս,Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ, Ենք.Թրպ,Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50	Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ. Ա.Ր.Հսք. Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզգ.Պէպ.Ենմ,զացող շգ.ն պիտի հաղորդակցի.
11 10	Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Չպգ. Բշպ.Պզգ.
11 20	Պշկ.Պէպ.Ր.Հս,Մրկ.ՍԹէն.Ենք. Թրպ, Պէօյ, Մզպ.Ենմահալէ
11 30	Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Պէպ.
12 —	Միրկ- Եէնիք- Թարապ- Պէօյիւք։
12 15	Պշկ.Օրթ.Գրչ. Արվ. Պէպ.

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 —		11 30	
11 30		11 50	6 25
12 —		12 20	7 —
12 30	6 15	12 45	7 30
1 —	7 Վոսփ.	1 20	8 20
1 30	7 45	1 50	9 5
2 —	8 10	2 15	9 50
2 30	8 50	2 50	10 15 Գզկ.
3 —	9 30	2 45 Վոսփ.	10 30 Ֆէրպ
3 15 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 40 Գզկ.
3 30	10 20	4 — Ֆէրպօթ	11 —
4 15	10 35 Գզկ.	4 35	11 30 Ֆէրպ
4 35 Վոսփ.	11 5 Գուզկ.	5 — Վոսփ.	11 30 Գզկ.*
4 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	5 10	11 50
5 —	11 20	5 35 Ֆէրպօթ	— —
5 35	12 5	5 40	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 —	—	11 20	— —
11 45	7 —	11 50	6 25
12 30	8 10	12 15	7 30
1 15	7 45 Վոսփ.	1 —	8 20
2 —	9 —	1 45	9 5
2 35	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 5	10 15
3 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 45 Վոսփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 — Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	5 35 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

1 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի Ուր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւ իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։